

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства
на тему: «Структурно-семантичні і стилістичні особливості функціонування
військової термінології в сучасному англomовному масмедійному дискурсі і
засоби їх відтворення українською мовою»

Студентки групи МПа 58-23
факультету перекладознавства
освітньої програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад (англійська
мова і друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Баран Ірини Михайлівни

Допущена до захисту
Науковий керівник:
«____»_____ 2024 року
кандидат філологічних наук,

доцент Голяд Н.І.
Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови
_____ доц. Мелько Х.Б.
(підпис) (ПІБ)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка:ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master Degree Thesis in Translation Studies

under the title: “Structural, semantic and stylistic features of the functioning of military terminology in modern English mass media discourse and means of their translation into Ukrainian”

Group MPa 58-23
School of translation studies
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation
(English and Second Foreign
Language)
Majoring 035 Philology
Iryna M. Baran

Research supervisor:
N. I. Holiad
Doctor of Philology,
Associate Professor

ЗМІСТ

ВСТУП.....	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ	5
1.1 Військова термінологія як мовне явище	5
1.2 Перекладацькі стратегії відтворення військової термінології	10
1.3 Особливості військового дискурсу та специфіка перекладу його текстів.....	16
Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2. СЕМАНТИКА ТА СТРУКТУРА АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ МАС-МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ	23
2.1 Тематичні групи військових термінів у мас-медійному дискурсі.....	23
2.2 Структурний аналіз англійськомовної військової термінології у текстах мас-медійного дискурсу.....	31
2.2.1 Однокомпонентні терміни.....	32
2.2.2 Багатокомпонентні терміни.....	34
Висновки до розділу 2.....	40
РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ПЕРЕКЛАДІ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.....	42
3.1 Способи еквівалентного відтворення українською мовою військової термінології у перекладах текстів медійного дискурсу.....	42
3.2 Лексичні перекладацькі трансформації при перекладі військово- технічної термінології.....	46
3.3 Лексико-семантичні трансформації при передачі термінології військово-технічного дискурсу.....	51
3.4 Граматичні трансформації при відтворенні термінології військово- технічного дискурсу в українськомовних перекладах.....	56
3.5 Комплексне застосування трансформацій при перекладі термінології	63

військово-технічного дискурсу.....	
Висновки до розділу 3.....	65
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	78
ДОДАТКИ.....	80
РЕЗЮМЕ.....	102

ВСТУП

Події останніх років, зокрема війна в Україні, кардинально змінили контекст використання військової термінології. Від вузькоспеціалізованого фахового лексикону, що в основному вживався у професійних середовищах армії, наукових установах та у військовій публіцистиці, терміни, що стосуються військових дій, стали частиною повсякденної комунікації. Зокрема, військову термінологію активно використовують не тільки професіонали у сфері оборони, але й медіа, аналітики, лідери думок, а також звичайні користувачі соціальних мереж. Так, інформаційний простір, зокрема в таких платформах як Facebook, Twitter і Telegram, наповнився військовою лексикою, яку читають сотні тисяч, а інколи й мільйони людей.

Військова термінологія, яка раніше була відома переважно фахівцям, тепер стала частиною повсякденної комунікації, тому це вимагає від мовознавців нових підходів до її дослідження та перекладу. Окрім того, значна кількість документації з експлуатації військової техніки та інструкцій, що надходять в Україну від міжнародних партнерів, викладена англійською та іншими іноземними мовами. Ці документи потребують кваліфікованого перекладу, оскільки вони відіграють важливу роль у забезпеченні належної експлуатації техніки та ефективної підготовки українських підрозділів під керівництвом іноземних інструкторів.

В умовах глобалізації та технологічних змін, а також в епоху стрімкого розвитку мас-медіа, особливо онлайн-новин, роль точного перекладу військової термінології набуває дедалі більшої значущості. Однією з найбільш актуальних ситуацій в сучасному військовому контексті є саме війна в Україні, яка потребує точного та адекватного розуміння міжнародною спільнотою. У цьому контексті, військова термінологія виступає як ключовий інструмент у взаєморозумінні між різними військовими силами, урядовими організаціями та міжнародними партнерами. А отже, переклад військових термінів має бути максимально точним, адже це сприяє коректному оцінюванню ситуації і прийняттю обґрунтованих рішень на різних рівнях.

Лінгвістичні аспекти військової термінології вивчали такі вчені як Л. С. Аністратенко [2], Л. О. Симоненко [46], Е. Ф. Скороходько [49], Г. Грегуль [11], Т. О. Петрова [38] та Л. П. Білозерська [7]. Військову термінологію та особливості її перекладу, зокрема, досліджували такі вчені як О. В. Ковтун [22], А. Вілсон [79], А.О. Стародубцева [52], Ю. О. Лукіянчук [29] та В. В. Балабін [5].

Однак аналіз наявних теоретичних досліджень вказує на недостатнє вивчення термінології військово-технічного дискурсу, зокрема у контексті дослідження її структурно-семантичних особливостей. Специфіка перекладу термінів цього дискурсу також потребує більш детального розгляду, оскільки в сучасному перекладознавстві ця проблема ще не отримала належної уваги.

Отже, **актуальність теми** цього дослідження зумовлена недостатньою увагою до вивчення особливостей військово-технічної термінології, зокрема її структурно-семантичних характеристик та специфіки перекладу українською мовою. Сучасні реалії створюють необхідність в узагальненні підходів до перекладу англійської військово-технічної лексики.

Мета дослідження – визначити структурно-семантичні характеристики термінології англійського військово-технічного дискурсу та методи її перекладу на українську мову.

Завдання дослідження:

- дослідити термінологію як мовне явище та розглянути її з позиції перекладознавства;
- визначити поняття військово-технічного дискурсу та проаналізувати його особливості;
- класифікувати військові терміни за тематикою у текстах військово-технічного дискурсу;
- дослідити структурні особливості військових термінів;
- проаналізувати використання еквівалентів як методу відтворення військових термінів у перекладі;
- розглянути лексичні, лексико-семантичні та граматичні

трансформації як способи відтворення термінології військово-технічного дискурсу;

- дослідити комплексне застосування перекладацьких трансформацій у перекладі військової термінології.

Об'єкт дослідження – військова термінології в сучасному англomовному масмедійному дискурсі та в перекладі українською мовою.

Предметом дослідження є структурно-семантичні особливості термінології англomовного військово-технічного дискурсу, підбір еквівалентів та перекладацьких трансформацій для її перекладу українською мовою.

У процесі дослідження використовувалися такі **методи**:

- метод суцільної вибірки для відбору ілюстративного матеріалу для аналізу;
- описовий метод для інтерпретації основних характеристик термінологічних одиниць;
- методи структурного та семантичного аналізу для оцінки військово-технічної термінології з лінгвістичної точки зору;
- перекладознавчі методи для дослідження способів відтворення термінів англійськомовного військово-технічного дискурсу українською;
- методи кількісного аналізу для систематизації зібраних даних.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в роботі синтезовано поняття військово-технічного дискурсу, визначено ключові структурні та семантичні характеристики термінів цього дискурсу, а також удосконалено аналіз використання еквівалентів і перекладацьких трансформацій як способів їх перекладу українською мовою.

Практичне значення результатів дослідження полягає у внеску до розвитку теорії термінології та лексикології англійської мови, зокрема у контексті мов спеціалізованого призначення. Проведений аналіз перекладу військової термінології збагачує як теоретичні, так і практичні аспекти перекладознавства, сприяючи його подальшому розвитку.

Апробація дослідження. Результати дослідження, викладені в цій

кваліфікаційній роботі були апробовані на міжнародній науково-практичній конференції “Ad orbem per linguas. До світу через мови”, за результатами якої опубліковано тези:

Баран, І.М. (2024). Особливості функціонування і перекладу військової термінології в сучасному масмедійному дискурсі. “Ad orbem per linguas. До світу через мови”. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Семіотика української НЕЗЛАМНОСТІ: мова – освіта – дискурс”, 16-17 травня 2024 року. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2024. С. 12-14. https://knlu.edu.ua/my.sharepoint.com/:b:/g/personal/website_knlu_edu_ua/EXOqCvfsGVVCuIrQBhKjfrAB91SvgDlcrfj4X-FOeXfPtw?e=RDbuUz

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу та загальних висновків, списків використаної літератури, додатків та резюме.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Військова термінологія як мовне явище

Перед тим як розпочати дослідження військової термінології варто дослідити саме поняття «термін». Існує багато різноманітних підходів до цього питання, що вже свідчить про неоднозначність даного мовного явища.

Поняття «термін» тлумачиться як слово або словосполучення, яке має специфічне значення, визначає і формує професійне поняття, і використовується в процесі вивчення та освоєння наукових і професійно-технічних явищ та взаємозв'язків між ними.

Е.Ф. Скороходько вважає, що «це слово або сталий вираз, що позначає специфічне поняття в науці, техніці чи іншій сфері діяльності, і має таке визначення, яке виявляє саме ті характеристики, що належать до цієї конкретної галузі» [49, с. 7].

Такі вчені як Подольська Н.В. та Суперанська А.В. визначають термін як словесне поняття, яке входить в систему понять конкретної області професійних знань, а також як основний понятійний елемент мови для спеціальних цілей.

В. Карабан визначає термін «як мовний знак, що репрезентує поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки» [18, с.15]. Він наголошує, що науково-технічні терміни є важливою складовою науково-технічних текстів.

Беручи до уваги різні визначення, деякі науковці пропонують наступне визначення: термін – це слово або словесна конструкція, яка відповідає поняттю конкретної організованої сфери пізнання (науки, техніки) і взаємодіє із іншими словами та виразами, утворюючи в кожному конкретному випадку і в певний час замкнуту систему, що відрізняється високою інформативністю, однозначністю, точністю та експресивною нейтральністю.

Термін може існувати виключно як елемент терміносистеми, що в свою

чергу є сукупністю термінів, які адекватно виражають систему понять теорії, яка стосується конкретної сфери людських знань, або діяльності. З цього можемо дійти до думки, що існує терміносистема для військової сфери.

Військову термінологію, військово-технічну термінологію та загальнонавчальну лексику можна об'єднати у військову лексику.

Ключовою загальною рисою будь-якої термінології, зокрема військової, є її системність, що проявляється у взаємозв'язках між термінами. Особливістю військових термінів є їхня стилістична нейтральність, оскільки їхня головна функція полягає в точному позначенні певного поняття або об'єкта реальності, на відміну від жаргонізмів, які завжди несуть емоційне чи експресивне навантаження.

Загальними властивостями всіх термінів військової термінології є:

- 1) чітка співвіднесеність терміну в межах конкретної сфери військової справи;
- 2) номінативність терміна, іншими словами – його незалежність від контексту;
- 3) стилістична нейтральність терміна;
- 4) системна організація термінів, тобто їхня приналежність до групи понять, які описують конкретний вид військової діяльності або об'єкт у військовій сфері.

Термінологія військового дискурсу відрізняється від загальнонавчальної нейтральної лексики своїм функціональним призначенням, а саме спеціалізацією у військовій сфері, і семантичними особливостями, адже військовій термінології характерні точність значень, стилістична нейтральність, відсутність емоційної забарвленості та прагнення до однозначності.

Визначити чіткі межі поняття «військовий термін» непросто, оскільки військова термінологія охоплює широку сферу, і багато загальнонавчальних слів у ній набувають специфічного, більш вузького значення.

Також військовий термін може розглядатися як «лексична одиниця, що позначає певне спеціальне поняття, що належить до розділу військової науки

або техніки».

Військовий термін можна визначити як лексичну одиницю, яка слугує для позначення конкретного референта у військовій сфері та використовується для офіційної військової комунікації.

На відміну від звичайних слів, військовий термін може бути пов'язаний лише з одним конкретним об'єктом реальності, який виражений через одне поняття, один денотат або групу однакових об'єктів. Така чітка відповідність проявляється тільки в межах однієї сфери військової діяльності. Багатозначність військових термінів можлива лише в разі їх використанні в різних військових галузях або контекстах, наприклад: підрозділ, повідомлення, донесення, одиниця штатна, частина, рапорт, група, мета, об'єкт.

Зазвичай військові терміни не мають синонімів або, якщо вони є, то відрізняються за специфікою використання. Системність військової термінології полягає в певній залежності термінів один від одного, відображаючи ієрархію та взаємозв'язок загальних і специфічних понять. Ця системність чітко простежується у військових званнях.

Оскільки військова сфера охоплює велику кількість людей із різним рівнем знань і підготовки, військові терміни мають бути зрозумілими, простими та доступними для розуміння усіх. Тому значна частина військових термінів базується на загальноживаній лексиці.

Варто зазначити, що кожен військовий термін виконує номінативну та дефінітивну функції у масмедійному дискурсі або в художній літературі. Саме за допомогою військових термінів можна найточніше передати військову ситуацію у відповідному контексті. Поміж таких термінів можна виокремити ті, що стосуються тактики, стратегії, різних прийомів ведення бойових дій, підготовки до війни, наступальних операцій, а також терміни, пов'язані з озброєнням, технічним обладнанням армії та організаційною і дипломатичною сферою їх застосування. У цьому випадку терміни несуть тільки смислове навантаження на аудиторію, тому читач не може суб'єктивно трактувати їх значення. Тобто військові терміни співвідносяться з реальними подіями. Однак

значення цих термінів зрозуміле в контексті і не потребує спеціальних знань. Крім того, загальновідомі терміни допомагають уникнути непорозумінь і не відволікають уваги від основної ідеї або задуму автора.

Крім того, військовий термін може виконувати нову функцію в текстах масмедійного дискурсу – прагматичну, хоча для такої лексичної одиниці це не є типовим. Тексти цього дискурсу створюються з метою певного впливу на читача. Емоційний вплив дозволяє відтворити реальну картину та залучити читача в події. Однак ця функція суперечить одній з ключових рис військового терміна – його емоційній нейтральності.

Дослідження показують, що військові терміни часто використовуються для реалізації різних мовних стратегій, таких як маніпуляція, переконання, вплив та стимулювання до дії.

Військову лексику досліджують, розподіляючи на різні класи, підкласи, поняттєві поля та тематичні групи в межах лексико-семантичної системи мови.

Дослідження військової лексики у синхронії та діяхронії уможлиблює розподілити її на 3 основні групи:

(а) військово-технічна термінологія, яка охоплює поняття, пов'язані безпосередньо з військовою діяльністю, збройними силами, методами ведення бойових дій тощо;

(б) військово-технічна термінологія, що містить науково-технічні терміни;

(в) емоційно-забарвлена військова лексика (сленг), що представляє специфічний пласт емоційно забарвлених слів і виразів, здебільшого вживаних у розмовній мові військовослужбовців, які часто є стилістичними синонімами до їхнього мовленнєвого контексту [4, с.13].

У документації військово-технічного дискурсу також присутня особлива фразеологія, що включає змінно-стійкі, а також стійкі словосполучення, які нечасто зустрічаються в літературній мові, але є поширеними у військовій комунікації. Це можуть бути змінно-стійкі вирази (to call for fire – викликати вогонь), стійкі закодовані фрази, які застосовуються в умовах прихованого

управління військовими силами (roger that – прийнято, зрозуміло), команди (lock and load – заряджати зброєю), а також військові афоризми, приказки, сленг та навіть вульгаризми (buckle up – бути готовим до дій, face the music – зустріти наслідки своїх дій).

Існує інший підхід до класифікації військової лексики, який пропонує поділити її на три основні тематичні категорії:

1) «Армія як інструмент державної влади». Ця категорія охоплює підгрупи, що стосуються військової політики держави (зокрема, міждержавні та внутрішньодержавні відносини, мілітаризм, військова доктрина) і військових дій армії (включаючи учасників бойових дій, їхнє розміщення на полі бою, військовополонених, стратегію та тактику військових операцій);

2) «Армія як соціальний інститут». Ця категорія включає підгрупи, пов'язані з родами військ, військовими підрозділами, військовими установами, представниками різних родів військ, особовим складом, обмундируванням і спорядженням та військовою службою;

3) «Озброєння та технічне оснащення армії». До цієї групи належать підгрупи, які включають озброєння армії (польова артилерія, стрілецька зброя, вогнепальна зброя, ракетні системи) та технічне оснащення армії (бойові вертольоти, тактична авіація, бронетанкова техніка, надводні кораблі, підводні човни, військові машини, а також наземні і підземні споруди).

К. Д. Ісаєва пропонує класифікацію військової термінології, спираючись на структуру військової справи, що поділяється на окремі галузі. Відповідно, вона визначає такі категорії, як тактична, військово-організаційна та військово-технічна термінологія, що орієнтовані на специфіку родів військ і видів збройних сил.

Крім того, вона виокремлює групи військових термінів, розділені за тематичними ознаками.

- 1) військово-технічні терміни (тепловізор);
- 2) військові команди (Ліворуч кругом!);
- 3) військово-адміністративні терміни (військовий гарнізон);

- 4) оперативно-тактичні терміни (наступальна операція);
- 5) військово-топографічні терміни (орієнтування на місцевості);
- 6) військово-інженерні терміни (фортифікаційні споруди);
- 7) авіаційні (винищувальна авіація);
- 8) військово-медичні (польовий шпиталь).

Існують також класифікації військових термінів відповідно до видів та родів збройних сил (Ю. Лукіяничук), за сферою спілкування (А. Аксьонов), з позиції військового перекладу (згадана раніше), за їх походженням (Л. Туровська), за принципом функціональної обмеженості, за складовими елементами.

1.2 Перекладацькі стратегії відтворення військової термінології

Військовий переклад є спеціалізованим видом перекладу, що має чітко виражену комунікативну функцію, спрямовану на військову сферу. Основною характеристикою цього перекладу є висока частка термінології та надзвичайна точність викладу інформації, при цьому майже повна відсутність образних і емоційно-забарвлених елементів, властивих художньому стилю.

Діяльність військового перекладача вкрай різноманітна і вимагає глибоких знань, навичок та спеціалізованої підготовки. Вона охоплює усі форми перекладу – від письмового перекладу нормативно-правових актів і документів до усного перекладу під час радіообмінів, двосторонніх переговорів на військові теми, синхронного перекладу, роботи з військовою пресою, анотування і реферування військових, технічних та політичних матеріалів. Зважаючи на складність і специфіку цієї роботи, вимоги до військового перекладача є надзвичайно високими.

В залежності від рівня складності розуміння і перекладу військові терміни можна класифікувати на три категорії:

- 1) терміни, що позначають реалії та поняття, наявні в обох мовах: *ballistic rocket* – балістичний реактивний снаряд, *military alliance* – військовий альянс/союз, *tactical air force* – тактичні повітряні сили;

2) терміни, які відсутні в мові перекладу, але мають загальноживані еквіваленти: *Air House* – міністерство авіації, *the Agency* – ЦРУ, *Air National Guard* – Повітряні сили Національної гвардії США, *Quadrennial Defense Review* – чотирирічний оборонний огляд;

3) терміни, які відсутні в мові перекладу і не мають прямого термінологічного відповідника: *alert hangar* – ангар вильоту по бойовій готовності.

Переклад термінів першої групи зазвичай не викликає значних труднощів. Для їх перекладу застосовуються різні техніки та трансформації, наприклад:

1) використання інтернаціональних термінів, форма яких подібна до англійських: *radar* – радар, *doctrine* – доктрина, *army* – армія, *admiral* – адмірал, *demobilize* – демобілізувати;

2) застосування еквіваленту з мови перекладу, форма якого не співпадає з формою терміну англійською: *launcher* – пускова установка, *target* – ціль/мішень, *negotiation* – переговори;

3) багатокомпонентний англійський термін, в якому окремі компоненти терміна з мови оригіналу відповідають компонентам терміну в мові перекладу: *antitank artillery* – протитанкова артилерія, *nonpay status* – (службова) категорія без грошового утримання, *air attack* – повітряна атака, *combat support aircraft* – літак бойового забезпечення;

4) загальне значення багатокомпонентного англійського терміна співпадає зі значенням аналогічного терміна в мові перекладу, хоча окремі його компоненти можуть відрізнятися: *combat zone* – зона бойових дій, *field artillery* – польова артилерія, *grenade launcher* – гранатомет, *sniper rifle* – снайперська гвинтівка.

Досягнути адекватного перекладу термінів другої групи можна через вибір відповідних аналогів у мові перекладу або за допомогою заміни. Наприклад, *force projection* можна перекласти як ‘проекування сил’, *rules of engagement* – як ‘правила ведення бою’, *classified data* – як ‘конфіденційні дані’,

a articles of war – як ‘положення про військово-судове діловодство та дисциплінарні стягнення’. Важливу роль у перекладі таких термінів відіграє контекст, який дозволяє визначити загальне значення терміна через значення його елементів.

Терміни останньої групи є найскладнішими при перекладі, оскільки правильний переклад даних термінів неможливий без детального аналізу їх компонентів, а інколи і етимології. Для перекладу цих термінів зазвичай використовуються такі перекладацькі стратегії:

1) описовий переклад англійського терміна, що передбачає додавання інформації (addition): *attack problem* – тактичне завдання з ведення наступального бою, *field study* – вивчення досвіду військ, *ground time* – знаходження (літака) на землі;

2) дослівний переклад: *military intelligence* – військова розвідка, *general staff* – загальний штаб, *first lieutenant* – перший лейтенант, *field artillery* – польова артилерія;

3) транскрибування: *ensign* – енсін, *captain* – кептейн, *commander* – командер, *brigadier* – бригадир;

4) транскрибування і переклад: *warrant officer* – уорент-офіцер, *field marshal* – польовий маршал;

5) часткова або повна транслітерація: *master sergeant* – майстер-сержант;

6) транслітерація та дослівний переклад: *chief master sergeant* – головний майстер-сержант, *defence correspondent* – військовий кореспондент.

Основною помилкою при перекладі таких термінів є спроба перекладачів шукати буквальну відповідність іноземним термінам у нормативних актах і інструкціях мови перекладу. Цей підхід є недоцільним, оскільки, по-перше, зникає унікальність реалій іноземної армії, а по-друге, існує ризик помилки через те, що ці терміни можуть описувати поняття, властиві тільки іноземним військам і не відповідні українським реаліям. Наприклад, переклад американського терміна *noncommissioned officers* як ‘сержантський і

старшинський склад' є невдалим, оскільки втрачається специфіка і соціальний контекст цього поняття. У цьому випадку більш правильним було б використання терміна 'унтер-офіцер', який застосовується в перекладах з німецької, французької та інших мов для передачі відповідних військових реалій.

Іншою поширеною помилкою є дослівний переклад, коли англійський термін або його частини є такими ж як в українській мові, але значення мають інше. Наприклад, термін *general staff* необхідно перекладати як 'загальний штаб' або 'загальна частина штабу', а не як 'генеральний штаб', оскільки ці поняття мають різне значення. Аналогічно, *military academy* правильніше перекладати як 'військове училище', а не 'військова академія', і термін *ammunition* варто передавати як 'боєприпаси', а не як 'амуніція' або 'спорядження'.

Важливо підкреслити, що тексти військового дискурсу часто містять вирази і конструкції, переклад яких вимагає застосування лексичних трансформацій. Лексичні трансформації використовуються, коли неможливо знайти точну словникову відповідність або вона не підходить зважаючи на контекст. Варто зазначити, що правильне використання таких трансформацій є ознакою якісного перекладу.

Наприклад, при перекладі виразів на кшталт *main structure* – 'основний конструкційний елемент' – чи *the flight control surfaces* – 'поверхні управління повітряного судна' – було застосовано лексичне додавання (addition), що є необхідним для збереження граматичної правильності та сенсу в українській мові. В таких випадках, як з терміном *air force* – 'військово-повітряні сили', перекладач також використовує додаткові слова аби передати повний зміст. Також у випадку з *the Ukraine Defence Contact Group* – 'Контактна група з питань оборони України' – потрібне лексичне уточнення для точності перекладу.

У прикладі *defences* – оборонні споруди – слід використовувати прийом конкретизації (concretization), звужуючи значення слова, так само як і в

прикладі *close air support* – ‘безпосередня авіаційна підтримка’, прикметнику *close* відповідає більш точний термінологічний варіант – ‘безпосередня’.

Під час перекладу військових текстів часто спостерігається заміна лексичних одиниць відповідно до мовних ресурсів і норм мови перекладу. Наприклад: *The rapid deployment force is designed to carry out highly coordinated, multi-pronged operations in diverse terrains, ensuring tactical superiority* перекладено як ‘Сили швидкого реагування призначені для проведення скоординованих операцій на різноманітних місцевостях, забезпечуючи тактичну перевагу’. У цьому випадку використано лексичну заміну (lexical replacement) та вилучення (omission). Так, *rapid deployment force* перекладено як ‘сили швидкого реагування’, що є більш усталеним відповідником в українській мові для військової термінології, а фразу *multi-pronged* пропущено, оскільки контекст і так передає суть скоординованих операцій, і додаткова характеристика не є критичною для передачі основного змісту.

Транслітерація є одним із видів лексичних трансформацій, що застосовуються для перекладу військових текстів. Це перекладацький прийом, при якому передається графічний вигляд іноземного слова через літери рідного алфавіту. Наприклад, *SENTRY* – СЕНТРИ: *The Sentry system provides advanced security for military bases.* – Система SENTRY забезпечує високий рівень безпеки для військових баз.

Одним із поширених методів перекладу військових текстів є калькування. Цей прийом полягає в заміні окремих елементів слова або виразу їхніми прямими відповідниками в мові перекладу. Наприклад, *data center* – центр обробки даних, *power grid* – енергетична мережа, *fuel tank* – паливний бак. Калькування дозволяє передати зміст через переклад складових частин терміна, забезпечуючи адекватність у відтворенні значення оригіналу.

Напівкалькування, в свою чергу, є варіантом калькування, при якому частина терміну залишається в оригінальній формі і виділяється лапками. Наприклад, *I was a ranger, a member of an elite group trained for covert missions.* –

Я був «рейнджером», членом елітної групи, підготовленої для виконання таємних місій.

Підсумовуючи основні труднощі при перекладі термінології військово-технічного дискурсу, можна виділити кілька ключових аспектів:

1) визначення значення військового-технічного терміна – проблема полягає в тому, що термін може мати різні значення поза військовим контекстом або ж набувати нового значення в залежності від комунікативної мети перекладу. Це ускладнює точне відтворення його змісту в іншій мові,

2) вибір перекладацького прийому – перекладач має обрати відповідний метод і коректно його застосувати. Однак через велике різноманіття перекладацьких прийомів це часто є непростим завданням, оскільки термін може мати значення, яке впливає на загальне сприйняття всього тексту,

3) досягнення адекватності перекладу – складність полягає в тому, щоб правильно передати емоційний і комунікативний ефект, наприклад, у випадках, коли йдеться про прояви військової сили, пропаганду або заклик до дій. Адекватність часто залежить від культурних та соціальних контекстів країни-цільової мови, що робить переклад особливо складним у таких жанрах, як мас-медійний дискурс або тексти, що відображають конфлікти.

При відтворенні англійської термінології у військових текстах засобами української мови доцільно дотримуватися рекомендацій, розроблених українським мовознавцем Т. Кияком:

1) використовувати терміни, які затверджені відповідними державними стандартами;

2) враховувати галузь науки або техніки, до якої належить термін, що перекладається, особливо якщо він іноземний;

3) якщо термін не зафіксований у науково-технічних словниках, перекладач повинен самостійно обрати відповідний еквівалент, звертаючись до довідкової літератури або консультиватися з фахівцем. В крайньому випадку, можна застосувати описовий переклад;

4) уникати синонімічного використання термінів у перекладі. Всі терміни, символи і скорочення повинні бути уніфіковані;

5) якщо в оригінальному тексті є смислова помилка, пов'язана з написанням терміну, перекладач має вказати правильний варіант, при цьому дотримуючись оригіналу;

6) терміни, які не є властивими для мови перекладу, слід залишити в оригіналі і зазначити їх у дужках;

7) одиниці фізичних величин і спеціальні знаки повинні відповідати технічним стандартам;

8) латинські назви не перекладаються і залишаються в первинному вигляді;

9) довільне скорочення термінів не допускається;

10) номенклатури повинні залишатися в оригіналі [19, с. 73-74].

Таким чином, ефективність перекладу військових матеріалів значною мірою визначається точністю перекладу термінів, оскільки основну частину військової лексики складають терміни, що мають велике семантичне навантаження і безпосередньо стосуються військової та військово-технічної сфери.

1.3 Особливості військового дискурсу та специфіка перекладу його текстів

Військовий дискурс є специфічною когнітивно-комунікативною системою, що містить набір концептів, які відображають сприйняття реальних і уявних об'єктів, явищ та їх взаємодій у контексті військових конфліктів. Ці концепти охоплюють як раціональні, так і емоційні оцінки, а також способи комунікації, що забезпечують взаємодію між членами військового співтовариства та їх зовнішнім оточенням у різних ситуаціях протидії та співпраці.

У сучасному світі, де постійно виникають нові конфлікти і загрози, дослідник Дж. Майклс підкреслює важливість військового дискурсу,

зазначаючи, що «в конфліктах дискурс грає ключову роль, а принципи ведення війни є невід'ємною частиною мови війни» [72, с. 121].

Військовий дискурс охоплює різноманітні вербальні форми, що стосуються як безпосередньо війни, так і повсякденної діяльності військових, включаючи їх побут і розваги. До цього дискурсу також належить дискурс політиків щодо війни та висвітлення військових подій у ЗМІ. За формою цей дискурс може бути як монологічним (наприклад, накази, доповіді, розпорядження, статті, промови, огляди), так і діалогічним, що охоплює спілкування між військовими, журналістами, політиками та іншими учасниками.

Існують різні класифікації жанрів військово-технічного дискурсу. Дехто виділяє два основні типи військово-технічних текстів, беручи до уваги їх функціональне призначення:

1) інформаційні тексти (військово-наукові, військово-інформаційні, військово-публіцистичні);

2) тексти, що регламентують діяльність військових підрозділів (статути, настанови, військово-ділові документи, такі як накази, розпорядження, доповіді та звіти). Цю другу групу зазвичай називають «військовими документами».

Основу військового дискурсу становлять військові концепти, виражені військовими термінами та їх варіантами, такими як жаргонізми, професіоналізми, сленг і арготизми. Специфічною рисою військового дискурсу є його лаконічність і відсутність описовості, оскільки в ньому часто використовуються стандартні вирази та формули, що регламентують військову діяльність, без зайвих пояснень і деталей.

Дослідники виділяють кілька ключових характеристик військового дискурсу: його актуальність поза часом, оскільки військова лексика залишалася важливою на всіх етапах історії, але з кожною епохою вона мала свої специфічні риси; виразну маскулінність, оскільки військова тематика часто

асоціюється з мужністю і силою; а також тісну взаємозалежність із іншими видами дискурсу, з якими він може бути пов'язаний на лінгвістичному рівні.

Військові матеріали суттєво відрізняються від інших типів текстів через високу концентрацію спеціалізованої військової лексики, активне використання термінів військової та науково-технічної сфер, а також стійких виразів, характерних виключно для військової комунікації. Вони також містять численні елементи військової номенклатури, спеціальні аббревіатури та умовні позначення, які зустрічаються лише у військових документах. З синтаксичного боку військовий дискурс часто використовує еліптичні конструкції (зокрема у військовій документації) та кліше. Ці особливості зумовлені функціональними вимогами військового спілкування: необхідністю забезпечення лаконічності, точності та ясності викладу, що сприяє логічній структурованості, чіткості думок і спрощенню сприйняття переданої інформації.

Застосування військово-технічної термінології у військовому дискурсі має кілька характерних рис. По-перше, терміни, які стосуються як військової справи, так і політики часто переплітаються. По-друге, спостерігається тісна залежність термінів від часу та простору, що обмежує їх використання сучасними видами зброї та тактики. Крім того, військовий дискурс часто звертається до загальновідомих, широковживаних термінів, що описують загальні поняття, замість вузькоспеціалізованих термінів, а також використовує синоніми як спеціалізованої, так і загальноживаної лексики. Однією з особливостей є також недостатня систематизація понять.

Стиль військових матеріалів є багатограним і включає два основних типи дискурсу, які, згідно з твердженнями мовознавця В. Погонця, можна поділити на формальний і неформальний [40, с. 67-69].

Формальний дискурс охоплює військові документи, що регламентують діяльність військових організацій, а також тексти військово-наукового, політичного та технічного спрямування. У цьому типі дискурсу використовуються спеціалізовані терміни, міжгалузеві лексеми та аббревіатури, а також нейтральна, технічна літературна мова та фразеологія.

Неформальний дискурс містить розмовну лексику, як літературну, так і нелітературну, і відображає більш невимушене спілкування. Цей вид дискурсу можна розпізнати через використання професіоналізмів, жаргонізмів та мови, що характерна для репортажів з місць бойових дій, а також через елементи, запозичені з художньої літератури. Неформальний військовий дискурс часто представлений художніми творами або репортажами військових кореспондентів, що висвітлюють події безпосередньо на місці.

Окремим видом текстів є тексти, що перебувають на межі між формальним і неформальним військовим дискурсом, займаючи своєрідну проміжну позицію. До таких належать військові публіцистичні матеріали, які, хоча й написані на тематику, пов'язану з військовою сферою, в цілому мають риси газетних і публіцистичних жанрів.

Хоча загальні принципи і методи перекладу, що застосовуються в інших дискурсах, також використовуються у військовому перекладі, процес перекладу військових текстів має свої специфічні риси. Вони обумовлені особливостями стилю, лексики та граматики військових текстів, а також їх функціональною спрямованістю.

Однією з основних вимог до військового перекладу є надзвичайна точність, адже перекладений матеріал може призвести до укладення важливих стратегічних рішень або навіть військових операцій. Тому адекватність перекладу означає не лише точну передачу змісту, але й дотримання структури, послідовності викладу, правильного оформлення матеріалу. Ці елементи, хоч і можуть здаватися незначними або формальними, є критично важливими для військового перекладача

Збереження тісного зв'язку з оригіналом має вирішальне значення, оскільки військові тексти часто є нормативними документами. В цій сфері існують чіткі вимоги на всіх рівнях – від загальної структури до окремих абзаців і виразів. Військові тексти вимагають дотримання стандартизованих форм, специфічних кліше, фразеологічних конструкцій і способів вираження, що не є характерними для інших текстів. Складність інформаційного

навантаження кожного речення і необхідність виключення двозначностей вимагають використання довгих, складних речень з високим рівнем гіпотаксису і повторюваними структурами, що підвищує точність та однозначність інформації.

Ключовим аспектом досягнення адекватності в перекладі військових матеріалів є збереження стилю оригіналу. Стилiстична складова перекладу полягає у виборі відповідних лексико-граматичних засобів, які відповідають загальній комунікативній спрямованості оригіналу, а також враховують літературні норми мови перекладу. Однак слід пам'ятати, що стиль військових текстів не є однорідним і тому часто варіюється залежно від типу документа.

У військових матеріалах можна спостерігати дві основні тенденції в подачі інформації: офіційний, часто складний і застарілий стиль, що містить громіздкі конструкції, або використання спрощеної, інколи розмовної й навіть фамільярної мови. Останній варіант частіше зустрічається в матеріалах, орієнтованих на рядовий і унтер-офіцерський склад, а також на широку аудиторію, яка не має спеціального військового досвіду. Ця тенденція пояснюється необхідністю спростити складні офіційні документи та технічні інструкції для широкої аудиторії, особливо для тих, хто не має глибоких знань у цій сфері, з метою зробити інформацію більш зрозумілою та доступною.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

1. Термін – це мовний знак із чітким визначенням, який служить для пізнання навколишньої дійсності та є основною одиницею професійної мови. Він підпорядковується як загальним мовним правилам, так і специфічним термінологічним вимогам. Термін належить до складу певної терміносистеми, де займає визначене місце і може мати різноманітні системні зв'язки, а також здатний створювати нові словотвірні форми, відповідаючи сучасним мовним стандартам. Кожна галузь формує свою терміносистему, що складається з термінологічних полів і підполів, а загальна сукупність термінів може класифікуватися за різними ознаками, такими як тематика, ступінь фіксації

терміна, відношення між загальноживаною та спеціалізованою лексикою і так далі.

2. Військовий термін – це чітко визначена мовна одиниця, яка має нейтральне забарвлення і позначає загальні або специфічні науково-технічні концепти в сфері військової діяльності. Ці терміни є частиною професійної мови військових, закріпленої за конкретним суспільством та його військовою сферою, і відображають функціональні потреби національної мови у військовому контексті. Військова термінологія характеризується багаторівневою структурою, застосуванням термінів з різних наукових і технічних сфер, регламентованістю та відсутністю емоційних забарвлень у виразах.

3. Для адекватного перекладу термінології перекладач повинен володіти низкою ключових навичок, серед яких мовні, комунікативні, текстотворчі, технічні, стратегічні та операційні. Процес перекладу термінів включає аналіз контексту і взаємопов'язаних матеріалів для визначення можливості використання існуючого еквіваленту або створення нового терміна, а також проведення структурного та семантичного аналізу перед початком самого перекладу. Основні методи перекладу термінів включають використання точних або умовних еквівалентів, а також різні трансформації перекладу, такі як калькування, транскрипція/транслітерація, конкретизація і генералізація, описовий переклад і модуляція.

4. Тексти військово-технічного дискурсу є частиною інституційного дискурсу, де комунікація відбувається у межах конкретних соціальних ролей і статусів. Цей тип дискурсу характеризується високою регламентованістю, що властиве для збройних сил і включає в себе обмін інформацією про новітні наукові розробки, технічні теорії, гіпотези і технології, що відбувається на тлі соціокультурних, прагматичних і психологічних аспектів. Військово-технічний дискурс об'єднує інформаційні та регламентуючі тексти, що містять велику кількість термінів, аббревіатур та скорочень. Основні комунікативні цілі таких

текстів включають інформування, переконання та спонукання до дій, пов'язаних із використанням військової техніки та її правилами.

РОЗДІЛ 2

СЕМАНТИКА ТА СТРУКТУРА АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ МАС-МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

2.1 Тематичні групи військових термінів у мас-медійному дискурсі

Дослідження тематичної організації військових термінів, що використовуються в текстах сучасного мас-медійного дискурсу, дозволяє визначити основні лексико-семантичні поля цих термінів. Розуміння їх значень та контексту, в якому вони використовуються, є важливою умовою для адекватного перекладу військово-технічних термінів. Залежно від тематики, терміни військово-технічного дискурсу в цій роботі класифіковано на наступні тематичні групи:

- 1) військові звання,
- 2) військові дії,
- 3) результати військових дій,
- 4) військові формування,
- 5) території, на яких здійснюються військові дії,
- 6) військова техніка,
- 7) військове озброєння,
- 8) військові нагороди,
- 9) території та приміщення військового призначення,
- 10) військові організації,
- 11) військові стратегії,
- 12) військові документи.

Перша тематична група «військові звання» охоплює терміни, які позначають різні рівні ієрархії у військових структурах. Ці терміни використовуються для визначення статусу, повноважень і обов'язків військовослужбовців у різних підрозділах, частинах і родах військ. У сучасних Збройних силах різних країн військові звання класифікуються за такими

категоріями: рядовий (солдатський) склад, молодший сержантський (старшинський) склад, старший сержантський (старшинський) склад, вищий сержантський (старшинський) склад; молодший офіцерський склад, старший офіцерський склад, а також вищий офіцерський склад – генерали та адмірали. Наприклад, термін (92) *Master Sergeant* є прикладом звання страшого сержантського складу: *The controversy in response to the death of Master Sergeant Joshua L Wheeler in Iraq, the first American to die in “Operation: Inherent Resolve” against the Islamic State of Iraq and the Levant (ISIL), highlights the paradox of how Washington sees the fight as important enough to kill for but not to die for* (AIJ).

Термін (69) *Junior Lieutenant* ілюструє звання молодшого офіцерського складу, а (41) *Col Gen* – вищого офіцерського складу. Ось ще приклади термінів, що належать до цієї тематичної групи та демонструють різні типи військових звань:

- (40) *mimilitary chief*: *The reporter was subsequently summoned to a military recruitment centre, prompting military chief Col Gen Oleksandr Syrskyi to launch an investigation* (BBCN, URL);

- (95) *warrant officers*: *The move to resurrect warrant officers in the Air Force came amid a greater push to prepare for a possible conflict with China, Wagner said* (ASFM, URL).

До тематичної групи «військові дії» належать терміни, що стосуються планування, проведення та аналізу бойових операцій та дій чи військових маневрів. Існує два основних види військових дій – оборона і наступ. Наприклад, терміни (64) *artillery-range*, (77) *ad hominem attacks* та (57) *ground counteroffensive* описують різні види наступальних операцій. Ця група термінів тісно пов’язана з різними аспектами бойових дій – від тактики на рівні малих підрозділів до важливих операцій стратегічного значення. Ось ще декілька прикладів, що описують різні етапи та аспекти ведення війни:

- (70) *warfare*: *The US has accused Russia of deploying chemical weapons as a “method of warfare” in Ukraine, in violation of international laws banning their use* (BBCN, URL);

- (90) *ambush*: *The chief of staff for Mali's interim president, Oumar Traore, and three others have been killed in an ambush, the government said on Thursday* (AIJ, URL);

- (88) *exchange of fire*: *But even small hostile encounters would increase the risk of a confrontation that could result in an exchange of fire* (P, URL);

- (72) *battles*: *As we have been reporting, battles are still raging from the heart of Jabalia refugee camp as the Israeli military has ramped up its military bombardment in the main central neighbourhoods, killing at least within the past couple of hours 28 Palestinians, including 10 children and 10 women in that area* (AIJ, URL).

В сучасних текстах мас-медійного дискурсу можна часто зустріти терміни, що належать до групи «результати військових дій». Терміни цієї категорії використовуються для опису наслідків військових конфліктів або військових операцій:

- (14) *casualty*: *At a field hospital well behind the front line, Ukrainian medics are treating yet another casualty* (BBCN, URL);

- (76) *hostage*: *The mother of an Israeli-American man being held in Gaza has told the BBC that Israel and Hamas must urgently agree a new ceasefire and hostage release deal* (BBCN, URL).

Обидва ці терміни описують вимір людських втрат внаслідок збройних конфліктів.

Часто вживаними у військово-технічному дискурсі також є терміни, що належать до тематичної групи «військові формування». Ця група охоплює терміни, що стосуються організації, структури та класифікації різних частин війська. Термін (2) *separate assault brigade* – окрема десантно-штурмова бригада – ілюструє тип військових формувань за розміром і функцією, адже бригада – це військове формування, що є меншим за дивізію, але здатне виконувати автономні бойові завдання. Ще одним прикладом є термін (89) *military junta*, що позначає групу військових лідерів, які захопили політичну владу в країні за допомогою перевороту і контролюють державу, застосовуючи

військову силу. Тобто це теж специфічна форма організованого військового формування.

Наведемо ще декілька прикладів термінів, що відносяться до цієї групи і позначають організації та військові формування, що мають безпосереднє відношення до оборони країни:

- (6) *Ukraine's National Guard: We are being escorted by members of Ukraine's National Guard, among the latest reinforcements to try to halt this most recent Russian advance* (BBCN, URL);

- (26) *Ukraine Defence Contact Group: "We urgently need better systems. And missiles for them to save lives right now," he told a meeting of the Ukraine Defence Contact Group, an alliance of Nato members and partner countries* (BBCN, URL);

- (45) *OSGT: I listened to the report of Commander-in-Chief Syrskyi, Commander of the Khortytsia OSGT Sodol, and Commander of the Kharkiv OTGT Drapatyi on operational situation, tasks and needs of each unit involved – including those in the Kharkiv region near Vovchansk and Lyptsi* (ZO, URL);

- (46) *OTGT: I listened to the report of Commander-in-Chief Syrskyi, Commander of the Khortytsia OSGT Sodol, and Commander of the Kharkiv OTGT Drapatyi on operational situation, tasks and needs of each unit involved – including those in the Kharkiv region near Vovchansk and Lyptsi* (ZO, URL).

Військова техніка є важливою частиною сучасних збройних конфліктів. Читачі та глядачі матеріалів мас-медійного дискурсу прагнуть отримати інформацію про новітні види озброєнь, їхнє застосування та закупівлю. Терміни цієї групи активно використовуються у висвітленні міжнародних перемовин та допомоги, зокрема постачання зброї українській армії від західних країн:

- (23) *Patriots: Ukraine's Volodymyr Zelensky has appealed for at least seven more Patriots or similar defence batteries to protect its cities and power plants from Russian attack* (BBCN, URL);

- (53) *missile launchers: Instead of intercepting arrows, Ukraine needs the ability to shoot the archer – in other words, rather than just trying to intercept*

missiles and drones in flight, it needs to target Russian air bases, bombers, and missile launchers (FP, URL).

Окрім цього, терміни даної тематичної групи часто використовуються в мас-медійному просторі задля створення ефекту присутності війни та передачі атмосфери напруги і небезпеки, наприклад:

- (12) *thermal imagery camera: It's getting dark outside and they're now using a thermal image camera on a drone to watch russian movements* (BBCN, URL);

- (67) *binoculars: Members of Ukraine's 72nd Brigade Anti-air unit stand on the back of a ZU-23 anti-aircraft autocannon while using binoculars to search for incoming Russian drones at a frontline position near Marinka, Ukraine* (AIJ, URL).

Терміни наступної групи тісно пов'язані з попередньою. Група термінів «військове озброєння» охоплює лексичні одиниці, що позначають різні види зброї та засобів ведення військових операцій. До цієї групи належать такі загальні терміни як (97) *weapons*, (18) *lethal arms*, (34) *chemical weapons* адже вони охоплюють декілька видів засобів для проведення бойових дій.

Терміни (24) *SAMs*, (66) *ZU-23 anti-aircraft* теж можна зустріти в текстах мас-медійного дискурсу. Вони передають специфічні конкретні види зброї, що допомагає створити інформаційний фон про реальні загрози. Наприклад, обговорення застосування *ZU-23 anti-aircraft* демонструє спроби захистити повітряний простір, а *Kinzhal hypersonic missiles* демонструють потенційні загрози для стратегічно важливих об'єктів. Ось ще декілька прикладів, що ілюструють цю тематичну групу:

- (21) *Iranian-made Shahed drones: Despite the damage, Ukraine's air force said it intercepted dozens of missiles and 20 of 21 Iranian-made Shahed drones fired towards the country* (BBCN, URL);

- (22) *high-precision Kinzhal hypersonic missiles: Russia's defence ministry says it used high-precision Kinzhal hypersonic missiles* (BBCN, URL);

- (29) *Su-34 fighter bombers: Su-34 fighter bombers have been dropping precision-guided munitions on Ukrainian forces* (BBCN, URL);

- (54) *Storm Shadow cruise missiles: Britain has already taken a step in this direction by allowing Ukraine to use British-supplied Storm Shadow cruise missiles to hit Russian territory* (FP, URL).

Терміни з тематичної групи «військові стратегії» теж відіграють важливу роль в текстах мас-медійного дискурсу, адже вони передають інформацію про характер бойових дій та методи ведення війни. Так терміни як (75) *ceasefire*, (85) *truce* або (83) *bargaining table* ілюструють стратегічне управління конфліктом та методи досягнення миру/компромісу в умовах війни:

- (75) *ceasefire: The mother of an Israeli-American man being held in Gaza has told the BBC that Israel and Hamas must urgently agree a new ceasefire and hostage release deal* (BBCN, URL);

- (83) *bargaining table: The Biden administration has long maintained Kyiv will decide how the war will end, whether by pushing Russian forces back across the border or a favorable deal at the bargaining table* (P, URL);

- (85) *truce: Ukrainian President Volodymyr Zelenskyu rejected a call by French President Emmanuel Macron for a truce in the Ukraine-Russia war during the Summer Olympic Games in Paris* (P, URL).

Термін (31) *military exercises* також належить до цієї групи, адже він описує військове планування та підготовку, що прямо пов'язано з стратегією ведення війни: (31) *military exercises: They also coordinate military plans and carry out joint military exercises, external* (BBCN, URL).

Наступна тематична група військових термінів – «території, на яких здійснюються військові дії» – включає терміни, що використовуються для опису місця та територій, де відбуваються збройні конфлікти. Основною метою цих термінів є відображення географічних та стратегічних аспектів військової діяльності. Наприклад, терміни (50) *occupied portions* та (78) *besieged territory* застосовуються для опису територій, що перебувають під контролем ворожих сил. Термін (10) *front line* описує територію, на якій безпосередньо стикаються армії або військові формування.

Ми виокремили ще одну тематичну групу, що пов'язана з географічним та фізичним простором, що використовується з метою проведення військових операцій – території та приміщення військового призначення. Однак, на відміну від попередньої групи, терміни цієї групи охоплюють місця, де не проводяться активні бойові дії, вони призначені для виконання інших військових функцій або діяльності – бази, шпиталі, арсенали, командні пункти чи військові навчальні центри. Прикладами таких термінів є:

- (13) *field hospital*: At a field hospital well behind the front line, *Ukrainian medics are treating yet another casualty* (BBCN, URL);
- (71) *military compounds*: *Israeli fighter jets struck a rocket launcher and military compounds used by Hezbollah in Kounine and Khiam overnight, the military has said* (AIJ, URL);
- (79) *crossings*: *Abu Azzoum said UN officials confirmed no aid has been coming in through the Rafah and Karem Abu Salem (Kerem Shalom) crossings* (AIJ, URL).

Терміни військового дискурсу, що стосуються різних структур і установ, які займаються координацією, організацією та управлінням військових операцій належать до тематичної групи «військові організації». Наприклад, термін (39) *military recruitment centre* ілюструє цю групу, адже у військкоматі відбувається процес залучення людей до армії й інші різні аспекти військової підготовки.

До тематичної групи «військові документи» належать термінологічні одинці, що стосуються різних видів документів, створених для регулювання та контролювання різних аспектів військової діяльності. Такі документи зазвичай мають офіційний, а також інформативний характер, як наприклад термін (35) *Chemical Weapons Convention (CWC)*, що є міжнародним юридичним договором для регулювання використання хімічної зброї: *The allegations, which US officials said were not an “isolated” incident, would contravene the Chemical Weapons Convention (CWC), which Russia signed* (BBCN, URL).

Остання тематична група «військові нагороди» охоплює терміни, що описують різні види відзнак, медалей та нагород, що присвоюються військовим за їхні бойові заслуги. Наприклад, термін (3) *The Cross of Military Merit* є прикладом військової відзнаки, оскільки він ілюструє найвищу військову нагороду для відзначення захисників незалежності та територіальної цілісності України: *The Cross of Military Merit was presented to Junior Lieutenant Denys Pylypchuk* (OWPU, URL).

У таблиці 2.1 зображена кількісна інформація про наповнення тематичних груп військовими термінами з текстів мас-медійного дискурсу. Виокремлені тематичні групи представлені на рис. 2.1.

Таблиця 2.1

Тематичні групи військових термінів

Тематичні групи	Кількість	Відсоток
військові звання	10	10%
військові дії	15	15%
результати військових дій	2	2%
військові формування	15	15%
території, на яких здійснюються військові дії	5	5%
військова техніка	10	10%
військове озброєння	19	19%
військові нагороди	1	1%
території та приміщення військового призначення	8	8%
військові стратегії	6	6%
військові організації	2	2%
військові документи	2	2%
інше	5	5%

Рисунок 2.1. «Тематичні групи військових термінів у текстах мас-медійного дискурсу»

Отже, аналіз тематичних груп військових термінів у мас-медійному дискурсі допоміг нам виявити, що найбільш поширеними є тематичні групи, пов'язані з військовим озброєнням (19 термінів, що становить 19%) та військовими діями й формуваннями (по 15 термінів, 15% відповідно). Дещо меншою є кількість термінів, що описують військову техніку (10%), військові звання (10%) та території й приміщення військового призначення (8%). Менш поширеними є терміни, пов'язані з військовими стратегіями (6%), територіями бойових дій (5%), та інші тематики (5%). Термінологія, пов'язана з результатами бойових дій, військовими нагородами, організаціями й документами, має порівняно невелику кількість прикладів (від 1% до 2%).

Такий розподіл свідчить про те, що в мас-медійному дискурсі значна увага приділяється технічним та бойовим аспектам військових операцій, що підкреслює важливість розуміння відповідних термінів для правильного інтерпретування інформації.

2.2 Структурний аналіз англійськомовної військової термінології у текстах мас-медійного дискурсу

Структурний аналіз військових термінів дає змогу виявити особливості їх побудови. Це сприяє кращому розумінню цих термінів та їх відтворення під час перекладу. Відповідно до структури, англійськомовна військова термінологія поділяється на:

- (a) однокомпонентні терміни,
- (б) багатоконпонентні терміни.

2.2.1 Однокомпонентні терміни

Однокомпонентні терміни складаються з одного елементу та утворені на основі слів загальнолітературної мови або такими засобами словотвору як афіксація, словотвір та аббревіація:

1) загальна лексика:

- (85) *truce*: *Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy rejected a call by French President Emmanuel Macron for a truce in the Ukraine-Russia war during the Summer Olympic Games in Paris* (P, URL);

- (90) *ambush*: *The chief of staff for Mali's interim president, Oumar Traore, and three others have been killed in an ambush, the government said on Thursday* (AIJ, URL);

- (63) *siege*: *We travel at speed towards the village of Lyptsi – now under siege* (BBCN, URL);

- (4) *offensive*: *Last year, he successfully organized an offensive and led his assault group near the village of Berkhivka in the Donetsk region* (OWPU, URL);

- (86) *intelligence*: *The intelligence, they stressed, shows that Russian soldiers pose no immediate threat to the U.S. troops* (P, URL);

- (67) *binoculars*: *Members of Ukraine's 72nd Brigade Anti-air unit stand on the back of a ZU-23 anti-aircraft autocannon while using binoculars to search for incoming Russian drones at a frontline position near Marinka, Ukraine* (AIJ, URL);

- (8) *advance*: *We are being escorted by members of Ukraine's National Guard, among the latest reinforcements to try to halt this most recent Russian advance* (BBCN, URL);

2) терміни, утворені шляхом афіксації:

– **префіксації:** термін (7) *reinforcement* утворений шляхом додавання префікса *re-* до іменника ‘*inforcement*’: *We are being escorted by members of Ukraine’s National Guard, among the latest reinforcements to try to halt this most recent Russian advance* (BBCN, URL). Ще одним прикладом префіксації є термін (91) *counterattack* (префікс *counter-*): *The bold counterattack helped persuade Western countries that Ukraine could defeat Russia on the battlefield and merited military support* (P, URL);

– **суфіксації:** термін (79) *crossings* утворений за допомогою додавання суфікса *-ing* до дієслова ‘*to cross*’: *Abu Azzoum said UN officials confirmed no aid has been coming in through the Rafah and Kerem Abu Salem (Kerem Shalom) crossings* (AIJ, URL);

3) **складання основ або слів:** термінологічна одиниця (75) *ceasefire* утворена шляхом складанням двох основ – дієслово ‘*to cease*’ + іменник ‘*fire*’, терміни (1) *servicemen* та (70) *warfare* утворились з двох основ, обидві з яких виражені іменниками – імен. *service* + імен. *men* та імен. *war* + імен. *fare* відповідно.

4) **абревіація:**

- (37) *OPCW* (organisation for the prohibition of chemical weapons) (A, 37): *In 2017, the OPCW said Russia had destroyed the last of its Cold War-era stockpile of the weapons, as required under the CWC* (BBCN, URL);

- (24) *SAMs* (surface-to-air missiles): *Ukraine only has a handful of Patriots to complement other Western missile defence systems and existing stocks of Soviet-era surface-to-air missiles (SAMs), such as the S-300* (BBCN, URL);

- (28) *Nasam* (national advanced surface-to-air missile) (A, 28): *Germany has already promised an extra Patriot, and US Defence Secretary Lloyd Austin announced a \$6bn weapons programme on Friday, to include missile intercepts for Patriot and Nasam (National Advanced Surface-to-Air Missile System) air defence systems* (BBCN, URL);

- (35) *CWC* (chemical weapons convention): *The allegations, which US officials said were not an “isolated” incident, would contravene the Chemical Weapons Convention (CWC), which Russia signed* (BBCN, URL);

- (45) *OSGT* (operational and strategic grouping of troops): *I listened to the report of Commander-in-Chief Syrskiy, Commander of the Khortytsia OSGT Sodol, and Commander of the Kharkiv OTGT Drapatyi on operational situation, tasks and needs of each unit involved – including those in the Kharkiv region near Vovchansk and Lyptsi* (ZO, URL);

- (46) *OTGT* (operational-tactical grouping of troops): *I listened to the report of Commander-in-Chief Syrskiy, Commander of the Khortytsia OSGT Sodol, and Commander of the Kharkiv OTGT Drapatyi on operational situation, tasks and needs of each unit involved – including those in the Kharkiv region near Vovchansk and Lyptsi* (ZO, URL).

Однокомпонентні терміни відіграють ключову роль у військовій термінології, забезпечуючи стислість і точність передавання інформації. Вони можуть бути утворені на основі загальнолітературної лексики або за допомогою афіксації, складання слів і абрєвіації. Такі терміни дозволяють ефективно відобразити складні явища та процеси, що є важливим для оперативної комунікації в мас-медіа та військовому дискурсі.

2.2.2 Багатокомпонентні терміни.

До багатокомпонентних термінів належать термінологічні одиниці, утворені шляхом поєднання декількох лексичних одиниць у словосполучення. Сюди належать:

1) **двокомпонентні терміни**, утворені за схемами:

– **іменник + іменник:**

- (5) *assault group*: *Last year, he successfully organized an offensive and led his assault group near the village of Berkhivka in the Donetsk region* (OWPU, URL);

- (10) *front line*: *The heavy thuds of artillery grow louder when we arrive at their position, just a mile from the front line* (BBCN, URL);

- (11) *drone feed*: *In the dank, gloomy basement, a group of soldiers are watching a drone feed* (BBCN, URL);
- (13) *field hospital*: *At a field hospital well behind the front line, Ukrainian medics are treating yet another casualty* (BBCN, URL);
- (20) *air force*: *Despite the damage, Ukraine's air force said it intercepted dozens of missiles and 20 of 21 Iranian-made Shahed drones fired towards the country* (BBCN, URL);
- (27) *missile intercepts*: *Germany has already promised an extra Patriot, and US Defence Secretary Lloyd Austin announced a \$6bn weapons programme on Friday, to include missile intercepts for Patriot and Nasam (National Advanced Surface-to-Air Missile System) air defence systems* (BBCN, URL);
- (43) *brigade commander*: *I met with the warriors of the 92nd Assault Brigade “Ivan Sirko”, who are defending the Kharkiv region. I was briefed by the brigade commander and presented state awards to our fighters* (ZO, URL);
- (61) *artillery shells*: *It is likely to include air defence systems, mid to long-range missiles and artillery shells* (BBCN, URL);
- (62) *conscription law*: *A controversial conscription law has just been passed after months of debating and amendments* (BBCN, URL);
- (80) *refugee camp*: *“That reflects how much Israel is working to erase truth and change the facts on the ground as it continues its relentless bombardment of Rafah and the Jabalia refugee camp,” he says* (AIJ, URL);
- (100) *camouflage netting*: *He points to their mobile rocket launcher under camouflage netting* (BBCN, URL);
- (99) *call sign*: *“My men have become professionals after fighting for so long”, says their commander with the call sign “Chyzh”, proudly* (BBCN, URL);
- **прикметник + іменник:**
- (69) *Junior Lieutenant*: *The Cross of Military Merit was presented to Junior Lieutenant Denys Pylypchuk* (OWPU, URL);

- (18) *lethal arms*: China defends its trade with Moscow by saying it is not selling lethal arms and “prudently handles the export of dual-use items in accordance with laws and regulations” (BBCN, URL);

- (31) *military exercises*: They also coordinate military plans and carry out joint military exercises, external (BBCN, URL);

- (17) *armoured vehicles*: Those are being used to help Russia on what’s an extraordinary crash course effort to make more munitions, tanks, armoured vehicles, missiles (BBCN, URL);

- (32) *reserve troops*: The two countries contribute nearly 300,000 active and reserve troops to the alliance’s ranks (BBCN, URL);

- (33) *sporadic assault*: US military bases have been under sporadic assault from Iranian-backed militia for years, but the pace of those attacks increased after 7 October with the Hamas killing of hundreds of Israelis (TG, URL);

- (34) *chemical weapons*: The US has accused Russia of deploying chemical weapons as a “method of warfare” in Ukraine, in violation of international laws banning their use (BBCN, URL);

- (87) *hostile encounters*: But even small hostile encounters would increase the risk of a confrontation that could result in an exchange of fire (P, URL);

- (89) *military junta*: U.S. officials tried to work out a deal with the country’s military junta that would allow them to stay in the country, pushing its leaders to agree to a roadmap that would eventually lead to a return to democratic rule (P, URL);

– **дієприкметник + іменник:**

- (36) *fortified positions*: Chloropicrin – which the US says Russia has used to “dislodge Ukrainian forces from fortified positions” – is an oily substance which was widely used during World War One (BBCN, URL);

- (50) *occupied portions*: Current reporting shows that Russia relies on its internal railway network to support its occupied portions of Ukraine (FP, URL);

- (78) *besieged territory*: Owen Jones said he believes South Africa's case is strong enough for the court to issue additional provisional measures in Gaza, especially given that humanitarian conditions in the besieged and bombarded territory have only worsened after the court's earlier orders for Israel to facilitate better aid flow (FP, URL);

2) **трикомпонентні терміни**, утворені за схемами:

– **прикметник + іменник + іменник**:

- (2) *separate assault brigade*: In Kharkiv, the President of Ukraine Volodymyr Zelenskyu met with the servicemen of the 92nd separate assault brigade named after Kish Ataman Ivan Sirko and presented them with state awards (OWPU, URL);

- (12) *thermal image camera*: It's getting dark outside and they're now using a thermal image camera on a drone to watch Russian movements (BBCN, URL);

- (35) *Chemical Weapons Convention*: The allegations, which US officials said were not an "isolated" incident, would contravene the Chemical Weapons Convention (CWC), which Russia signed (BBCN, URL);

- (39) *military recruitment centre*: The reporter was subsequently summoned to a military recruitment centre, prompting military chief Col Gen Oleksandr Syrskyi to launch an investigation (BBCN, URL);

- (56) *operational support targets*: Now it's time for the United States to follow Britain's lead and give the same kind of permission to use the longer-range version of the U.S. Army Tactical Missile System (or ATACMS) to strike Russian operational support targets inside Russia (FP, URL);

– **іменник + іменник + іменник**:

- (19) *gas storage facilities*: The strikes focused on key energy and transport sites in Kyiv, Vinnytsia, Poltava, Kirovohrad, Zaporizhzhia, Ivano-Frankivsk and Lviv, Ukrainian officials said, adding that Soviet-era powerplants and gas storage facilities were among the targets (BBCN, URL);

- (60) *air defence systems*: It is likely to include air defence systems, mid to long-range missiles and artillery shells (BBCN, URL);

- **іменник + прикметник + іменник:**

- (3) *Cross of Military Merit*: The Cross of Military Merit was presented to Junior Lieutenant Denys Pylypchuk (OWPU, URL);

- **дієприкметник + прикметник + іменник:**

- (25) *guided aerial bombs*: President Zelensky said on Friday that Russian jets had targeted Ukraine with more than 9,000 “guided aerial bombs” so far this year and Kyiv needed to be able to shoot their planes down (BBCN, URL);

- **іменник + дієприкметник + іменник:**

- (30) *precision-guided munitions*: Su-34 fighter bombers have been dropping precision-guided munitions on Ukrainian forces (BBCN, URL).

3) **чотирикомпонентні терміни**, утворені за схемами:

- **іменник + іменник + іменник + іменник:**

- (26) *Ukraine Defence Contact Group*: “We urgently need better systems. And missiles for them to save lives right now,” he told a meeting of the Ukraine Defence Contact Group, an alliance of Nato members and partner countries (BBCN, URL);

- (54) *Storm Shadow cruise missiles*: Britain has already taken a step in this direction by allowing Ukraine to use British-supplied Storm Shadow cruise missiles to hit Russian territory (FP, URL);

- **іменник + прикметник + іменник + іменник:**

- (55) *Army Tactical Missile System*: Now it’s time for the United States to follow Britain’s lead and give the same kind of permission to use the longer-range version of the U.S. Army Tactical Missile System (or ATACMS) to strike Russian operational support targets inside Russia (FP, URL);

- **прикметник + дієприкметник + іменник + іменник:**

- (21) *Iranian-made Shahed drones: Despite the damage, Ukraine's air force said it intercepted dozens of missiles and 20 of 21 Iranian-made Shahed drones fired towards the country* (BBCN, URL);

– **прикметник + дієприкметник + прикметник + іменник:**

- (16) *russian-made self-propelled gun: When we arrive, they're waiting for a fresh delivery of ammunition for their Russian-made self-propelled gun* (BBCN, URL).

У таблиці 2.2 зображена кількісна інформація про структурну організацію військових термінів з текстів мас-медійного дискурсу.

Багатокомпонентні терміни складаються з декількох лексичних елементів, об'єднаних у стійкі словосполучення. Вони мають більш складну структуру порівняно з однокомпонентними термінами, що дозволяє точніше передавати складні поняття в текстах мас-медійного дискурсу. Такі терміни утворюються за різними схемами, включаючи поєднання іменників, прикметників та дієприкметників, і забезпечують глибше розуміння процесів і явищ у військовій тематиці.

Таблиця 2.2

Структурні типи військових термінів

Структурні групи	Кількість	Відсоток
1. Однокомпонентні	33	33%
переосмислення значення	19	19%
афіксація	5	5%
словоскладання	3	3%
аббревіація	6	6%
2. Багатокомпонентні	68	68%
а) двокомпонентні	45	45%
прикметник + іменник	12	12%
іменник + іменник	30	30%
дієприкметник + іменник	3	3%

б) трикомпонентні	16	16%
прикметник + іменник + іменник	7	7%
іменник + іменник + іменник	4	4%
іменник + прикметник + іменник	2	2%
дієприкметник + прикметник + іменник	2	2%
іменник + дієприкметник + іменник	1	1%
в) чотирьохкомпонентні	4	4%
іменник + іменник + іменник + іменник	2	2%
іменник + прикметник + іменник + іменник	1	1%
прикметник + дієприкметник + іменник + іменник	1	1%
прикметник + дієприкметник + прикметник + іменник	1	1%

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

1. Згідно з семантичним критерієм, у текстах військово-технічного дискурсу можна виділити 12 основних груп термінів: «військові звання», «військові дії», «результати військових дій», «військові формування», «території, на яких здійснюються військові дії», «військова техніка», «військове озброєння», «військові нагороди», «території та приміщення військового призначення», «військові стратегії», «військові організації», «військові документи».

2. Найбільшу частку становлять терміни, які відносяться до груп «військове озброєння» (19%), «військові дії» (15%), «військові формування» (15%), «військові звання» (10%), «військова техніка» (10%), «території та приміщення військового призначення» (8%) та «військові стратегії» (6%).

3. Англomовні військові терміни поділяються за структурою на однокомпонентні та багатокомпонентні. Основними способами утворення однокомпонентних термінів є переосмислення значення загальної лексики, а також афіксація (префіксація та суфіксація), словоскладання й абревіація. Серед

багатокомпонентних термінів нам вдалося виявити: двокомпонентні терміни (прикметник + іменник, іменник + іменник, дієприкметник + іменник), трикомпонентні терміни (прикметник + іменник + іменник, іменник + іменник + іменник, іменник + прикметник + іменник, дієприкметник + прикметник + іменник, іменник + дієприкметник + іменник) та чотирьохкомпонентні терміни (іменник + іменник + іменник + іменник, іменник + прикметник + іменник + іменник, прикметник + дієприкметник + іменник + іменник, прикметник + дієприкметник + прикметник + іменник).

4. За кількісними даними, в текстах мас-медійного дискурсу найчастіше зустрічаються багатокомпонентні військові терміни (68%), серед яких основну частину становлять двокомпонентні (45%). Основні схеми утворення двокомпонентних термінів у військово-технічному дискурсі — це комбінації іменник + іменник (30%) та прикметник + іменник (12%). Серед багатокомпонентних термінів також часто вживаними є трикомпонентні (16%), з яких більшість утворена за схемою прикметник + іменник + іменник (7%). Відсоток однокомпонентних термінів становить 33%. У цій категорії найбільш поширеними є такі способи словотворення, як переосмислення значення загальнословникових одиниць (19%), афіксація (5%) та аббревіація (6%).

РОЗДІЛ 3

ВІДТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ПЕРЕКЛАДІ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

3.1 Способи еквівалентного відтворення українською мовою військової термінології у перекладах текстів медійного дискурсу

Оскільки військова сфера розвивається як і в англomовних державах, так і в Україні ще з давніх часів, деякі військові терміни позначають реалії та поняття, що наявні в обох мовах. Тобто така група англomовних термінів має еквіваленти в українській мові. Еквіваленти повністю передають значення термінів у мові перекладу.

До цієї групи належить велика кількість однокомпонентних термінів, що позначають основні поняття військового дискурсу:

- (85) *truce* – перемир'я: *Ukrainian President Volodymyr Zelenskyu rejected a call by French President Emmanuel Macron for a truce in the Ukraine-Russia war during the Summer Olympic Games in Paris* (P, URL). – Президент України Володимир Зеленський відкинув заклик президента Франції Еммануеля Макрона до перемир'я в українсько-російській війні під час літніх Олімпійських ігор у Парижі;

- (86) *intelligence* – розвіддані: *The intelligence, they stressed, shows that Russian soldiers pose no immediate threat to the U.S. troops* (P, URL). – Вони підкреслили, що розвіддані свідчать про те, що російські солдати не становлять безпосередньої загрози для американських військ;

- (67) *binoculars* – бінокль: *Members of Ukraine's 72nd Brigade Anti-air unit stand on the back of a ZU-23 anti-aircraft autocannon while using binoculars to search for incoming Russian drones at a frontline position near Marinka, Ukraine* (AIJ, URL). – На передовій позиції поблизу Мар'їнки, Україна, члени зенітного підрозділу 72-ї бригади стоять на задній частині зенітної гармати ЗУ-23 і спостерігають у бінокль за російськими безпілотниками, що наближаються;

- (52) *bombers* – бомбардувальники: *Instead of intercepting arrows, Ukraine needs the ability to shoot the archer – in other words, rather than just trying to intercept missiles and drones in flight, it needs to target Russian air bases, bombers, and missile launchers* (FP, URL). – Замість того, щоб перехоплювати стріли, Україні потрібна зброя, щоб підстрелити лучника – іншими словами, замість того, щоб просто намагатися перехоплювати ракети і безпілотники в польоті, вона повинна цілитися по російських авіабазах, бомбардувальниках і пускових установках ракет;

- (63) *siege* – облога: *We travel at speed towards the village of Lyptsi – now under siege* (BBCN, URL). – Ми їдемо на великій швидкості до села Липці, яке зараз перебуває під облогою;

- (91) *counterattack* – контратака: *The bold counterattack helped persuade Western countries that Ukraine could defeat Russia on the battlefield and merited military support* (P, URL). – Сміливий контрнаступ допоміг переконати західні країни, що Україна може перемогти Росію на полі бою і заслуговує на військову підтримку.

Інколи в мові перекладу існує тільки такий еквівалент, форма якого відрізняється від форми терміну в англійській мові. В таких випадках відбувається заміна однокомпонентного елементу багатоконпонентним. При цьому багатоконпонентний термін в мові перекладу зберігає цілісність, тобто сприймається як одне ціле:

- (75) *ceasefire* – угода про припинення вогню: *The mother of an Israeli-American man being held in Gaza has told the BBC that Israel and Hamas must urgently agree a new ceasefire and hostage release deal* (BBCN, URL). – Мати американця ізраїльського походження, якого утримують в Газі, заявила BBC, що Ізраїль і ХАМАС повинні терміново укласти нову угоду про припинення вогню і звільнення заручників;

- (79) *crossings* – контрольно-пропускні пункти: *Abu Azzoum said UN officials confirmed no aid has been coming in through the Rafah and Karem Abu Salem (Kerem Shalom) crossings* (AIJ, URL). – Абу Аззум сказав, що

представники ООН підтвердили, що через контрольно-пропускні пункти Рафах і Керем Абу Салем (Керем Шалом) не надходило жодної допомоги,

- (98) *defences* – оборонних споруд: *Today, it just makes these troops' job of digging new defences more difficult* (BBCN, URL). – Сьогодні це лише ускладнює роботу цих військ з риття нових оборонних споруд.

Відповідно, багатокомпонентні терміни також можуть замінюватися ємними однокомпонентними термінами, наприклад, двокомпонентний термін (99) *call sign* було відтворено однокомпонентним як ‘позивний’. Інший приклад – термін (39) *military recruitment centre*, який було відтворено еквівалентом у вигляді однокомпонентного терміну ‘військкомат’. Ось ще приклади такого перекладу:

- (88) *exchange of fire* – перестрілка: *But even small hostile encounters would increase the risk of a confrontation that could result in an exchange of fire* (P, URL). – Але навіть невеликі ворожі зіткнення збільшують ризик конфронтації, яка може призвести до перестрілки;

- (19) *gas storage facilities* – газосховища: *The strikes focused on key energy and transport sites in Kyiv, Vinnytsia, Poltava, Kirovohrad, Zaporizhzhia, Ivano-Frankivsk and Lviv, Ukrainian officials said, adding that Soviet-era powerplants and gas storage facilities were among the targets* (BBCN, URL). – Удари були спрямовані на основні енергетичні та транспортні об’єкти в Києві, Вінниці, Полтаві, Кіровограді, Запоріжжі, Івано-Франківську та Львові, повідомили українські чиновники, додавши, що серед цілей були електростанції та газосховища радянських часів.

Така заміна відбувається не тільки з однокомпонентними термінами, а й з будь-якими іншими у випадку, якщо форма еквівалента у мові перекладу не співпадає з формою терміна у англійській мові:

- (20) *air force* – військово-повітряні сили: *Despite the damage, Ukraine's air force said it intercepted dozens of missiles and 20 of 21 Iranian-made Shahed drones fired towards the country* (BBCN, URL). – Незважаючи на

пошкодження, військово-повітряні сили України заявили, що перехопили десятки ракет і 20 з 21 іранського безпілотної Шахед, випущених по Україні;

- (53) *missile launchers* – ракетні пускові установки: *Instead of intercepting arrows, Ukraine needs the ability to shoot the archer – in other words, rather than just trying to intercept missiles and drones in flight, it needs to target Russian air bases, bombers, and missile launchers* (FP, URL). – Замість того, щоб перехоплювати стріли, Україні потрібна зброя, щоб підстрелити лучника – іншими словами, замість того, щоб просто намагатися перехоплювати ракети і безпілотної в польоті, вона повинна цілитися по російських авіабазах, бомбардувальниках і ракетних пускових установках;

- (62) *conscription law* – закон про призов на військову службу: A controversial conscription law has just been passed after months of debating and amendments (BBCN, URL). – Суперечливий закон про призов на військову службу щойно ухвалили після місяців дебатів і поправок.

Деякі англійські терміни можуть мати українськомовні еквіваленти, які згортаються до усталеної аббревіатури, наприклад, (6) *Ukraine's National Guard* «НГУ (Національної гвардії України)»: We are being escorted by members of Ukraine's National Guard, among the latest reinforcements to try to halt this most recent Russian advance (BBCN, URL). – Нас супроводжують військовослужбовці НГУ (Національної гвардії України), серед останніх підкріплень, які намагаються зупинити цей нещодавній наступ росіян.

Терміни, що потрапили в англійську та українську мови з інших мов, зокрема, грецької та латинської, також доцільно відтворювати при перекладі із застосуванням еквівалентів:

- (9) *artillery* – артилерія: *The heavy thuds of artillery grow louder when we arrive at their position, just a mile from the front line* (BBCN, URL). – Важкі удари артилерії стають гучнішими, коли ми дістаємося їхньої позиції, всього за милю від лінії фронту;

- (13) *hospital* – госпіталь: *At a field hospital well behind the front line, Ukrainian medics are treating yet another casualty* (BBCN, URL). – У польовому

госпіталі далеко за лінією фронту українські медики надають допомогу ще одному пораненому;

- (43) *brigade commander* – командир бригади: *I met with the warriors of the 92nd Assault Brigade “Ivan Sirko”, who are defending the Kharkiv region. I was briefed by the brigade commander and presented state awards to our fighters* (ZO, URL). – Я зустрівся з бійцями 92-ї штурмової бригади «Іван Сірко», які захищають Харківську область. Поспілкувався з командиром бригади та вручив державні відзнаки нашим бійцям;

- (52) *bombers* – бомбардувальник: *Instead of intercepting arrows, Ukraine needs the ability to shoot the archer – in other words, rather than just trying to intercept missiles and drones in flight, it needs to target Russian air bases, bombers, and missile launchers* (FP, URL). – Замість того, щоб перехоплювати стріли, Україні потрібна зброя, щоб підстрелити лучника – іншими словами, замість того, щоб просто намагатися перехоплювати ракети і безпілотники в польоті, вона повинна цілитися по російських авіабазах, бомбардувальниках і пускових установках ракет.

Отже, окремі англомовні терміни мають точні відповідники в українській мові, що зберігають повне значення оригіналу, тоді як інші терміни вимагають заміни форми або структури для забезпечення адекватності перекладу. Це стосується як однокомпонентних, так і багатоконпонентних термінів, які можуть перетворюватися в багатоконпонентні або, навпаки, скорочуватися до однокомпонентних еквівалентів.

3.2 Лексичні перекладацькі трансформації при перекладі військово-технічної термінології

Застосування лексичних трансформацій при перекладі іншомовних термінів дає змогу максимально точно передати їхню форму, що робить їх зрозумілішими для читача перекладеного тексту. Це формальні зміни на лексичному рівні, спрямовані на максимально точне відтворення звукового, графічного або семантичного аспекту іншомовного терміну. Серед лексичних трансформацій, які застосовуються для відтворення англомовної термінології у

військово-технічному дискурсі, виділяють практичну транскрипцію, транслітерацію та калькування.

Практична транскрипція – це відтворення іншомовного слова за допомогою засобів мови перекладу, з максимально наближеним відтворенням його звучання. Це дозволяє зберегти фонетичні особливості іншомовного терміну в перекладі. Найпростішим прикладом практичної транскрипції є передача звукової форми терміна з мінімальними змінами, адаптованими до українських мовних норм, наприклад, заміна звуків для природнішого звучання в українській мові – заміна у словосполученні (92) *Master Sergeant* ['sa:.dzənt] звуку [ɑ:] на [e], [ə] на [a] та [dʒ] на [ж] – майстер-сержант: *The controversy in response to the death of Master Sergeant Joshua L Wheeler in Iraq, the first American to die in “Operation: Inherent Resolve” against the Islamic State of Iraq and the Levant (ISIL), highlights the paradox of how Washington sees the fight as important enough to kill for but not to die for* (АІУ, URL). – Суперечки у відповідь на смерть майстра-сержанта Джошуа Л. Вілера в Іраку, першого американця, який загинув в ході операції «Непохитна рішучість» проти Ісламської держави Іраку і Леванту (ІДІЛ): *Непохитна рішучість проти Ісламської держави Іраку та Леванту (ІДІЛ)*, підкреслює парадокс того, що Вашингтон вважає цю боротьбу достатньо важливою, щоб вбивати за неї, але не вмирати за неї.

При процесі практичної транскрипції також інколи відбувається адаптація суфіксів та закінчень термінологічних одиниць:

- (33) *sporadic assault* – спорадичний напад: *US military bases have been under sporadic assault from Iranian-backed militia for years, but the pace of those attacks increased after 7 October with the Hamas killing of hundreds of Israelis* (ТГ, URL). – Американські військові бази роками зазнавали спорадичних нападів з боку підтримуваних Іраном бойовиків, але після 7 жовтня, коли бойовики ХАМАСу вбили сотні ізраїльтян, частота цих нападів зросла;

- (36) *fortified position* – укріплена позиція: *Chloropicrin – which the US says Russia has used to “dislodge Ukrainian forces from fortified positions” – is an oily substance which was widely used during World War One* (BBCN, URL). –

Хлоропикрин – який, за словами США, Росія використовувала для «витіснення українських військ з укріплених позицій» – це масляниста речовина, яка широко застосовувалася під час Першої світової війни.

Процес **транскрибування** полягає в передачі іншомовних слів або термінів засобами алфавіту мови перекладу. Транскрибування використовується для відтворення власних назв або слів, що не мають прямого відповідника, зберігаючи їхнє оригінальне звучання:

- (96) *captain* / 'kæp.tɪn / – кептейн: *Captain Busi is responsible not just for the lives of her subordinates – search-and-rescue engineers whose specialized training and tools help infantry troops enter damaged and booby-trapped buildings at risk of collapse – but also for the wounded soldiers they help evacuate from the battlefield* (NYT, URL). – Кептейн Бусі відповідає не лише за життя своїх підлеглих – інженерів-рятувальників, чия спеціальна підготовка та інструменти допомагають піхотним військам проникати в пошкоджені та заміновані будівлі, що знаходяться під загрозою обвалу, - але й за поранених солдатів, яких вони допомагають евакуювати з поля бою;

- (93) *ensign* /'en.sən/ – енсін: *A ship would raise a flag other than its battle ensign in order to draw an enemy ship nearer* (AIJ, URL). – Корабель підняв би прапор відмінний від свого бойового стягу (енсіну), щоб привернути увагу ворожого корабля.

Іноколи процес транскрибування поєднується з перекладом у випадку з багатокomпонентними термінами, наприклад, (95) *warrant officers* – уорент-офіцер: *The move to resurrect warrant officers in the Air Force came amid a greater push to prepare for a possible conflict with China, Wagner said* (AIJ, URL).– За словами Вагнера, рішення про відновлення посади уорент-офіцера у ВПС було прийнято на тлі посилення підготовки до можливого конфлікту з Китаєм.

Транслітерація є способом передачі іншомовного терміну шляхом заміни його графем на відповідні літери в українській мові, зберігаючи при цьому максимальну схожість із оригінальним написанням. Транслітерація зосереджена більше на відтворенні форми слова, ніж на його звуковому

наповненні. Тому вона може включати модифікації, зокрема, опущення подвійних приголосних:

- (77) *ad hominem attacks* [æd'hɒm.i.nəm ə'tæk] – атаки ad hominem: *Marc Owen Jones, an associate professor of Middle East studies and digital humanities at Hamad Bin Khalifa University, says Israel has used the ICJ hearing as a way to get out “dishonest talking points” on aid distribution in Gaza and to launch ad hominem attacks on South Africa* (AIJ, URL). – Марк Оуен Джонс, доцент кафедри близькосхідних досліджень і цифрових гуманітарних наук Університету Хамада Бін Халіфа, каже, що Ізраїль використав слухання в Міжнародному суді ООН як спосіб оприлюднити «нечесні тези» щодо розподілу допомоги в Газі і почати атаки ad hominem на Південну Африку;

- (65) *defence correspondent* [ˌkɒr.ɪ'spɒn.dənt] – військовий кореспондент: *But BBC defence correspondent Jonathan Beale, who is in the area, says it will be hard to dislodge the Russian forces in the region and that there are believed to be about 30,000 more troops just over the border* (BBCN, URL). – Однак військовий кореспондент BBC Джонатан Біл, який перебуває в цьому районі, каже, що буде важко витіснити російські війська з регіону, і що, за деякими оцінками, одразу за кордоном перебуває ще близько 30 000 військових.

Процес **калькування** є одним з найпродуктивніших способів перекладу серед лексичних трансформацій. Він полягає в передачі іншомовного терміна через буквальний переклад його складових частин (морфем) або словосполучення. Тобто іншомовний термін відтворюється за допомогою слів чи елементів рідної мови, зберігаючи його структуру і зміст. Процес калькування застосовується в основному при відтворенні двокомпонентних термінів:

- (5) *assault group* – штурмова група: *Last year, he successfully organized an offensive and led his assault group near the village of Berkhivka in the Donetsk region* (OWPU, URL). – Минулого року він успішно організував наступ і очолив штурмову групу під селом Берхівка на Донеччині;

- (10) *front line* – лінія фронту: *The heavy thuds of artillery grow louder when we arrive at their position, just a mile from the front line* (BBCN, URL). – Важкі удари артилерії стають гучнішими, коли ми дістаємося їхньої позиції, всього за милю від лінії фронту;

- (18) *lethal arms* – летальна зброя: *China defends its trade with Moscow by saying it is not selling lethal arms and “prudently handles the export of dual-use items in accordance with laws and regulations”* (BBCN, URL). – Китай виправдовує свою торгівлю з Москвою, заявляючи, що не продає летальну зброю і «розсудливо ставиться до експорту товарів подвійного призначення відповідно до законів і нормативних актів»;

- (31) *military exercises* – військові навчання: *They also coordinate military plans and carry out joint military exercises, external* (BBCN, URL). – Вони також координують військові плани і проводять спільні військові навчання, як зовнішні, так і внутрішні.

Застосовувати процес калькування доцільно при відтворенні однокомпонентних елементів, утворених шляхом словоскладання. В такому випадку вони можуть передаватися, наприклад, українським однокомпонентним терміном – (91) *counterattack* – контрнаступ: *The bold counterattack helped persuade Western countries that Ukraine could defeat Russia on the battlefield and merited military support* (P, URL). – Сміливий контрнаступ допоміг переконати західні країни, що Україна може перемогти Росію на полі бою і заслуговує на військову підтримку.

Нам зустріли випадки, коли застосування калькування було можливе для передачі трикомпонентних термінів, наприклад, (56) *operational support targets* – об’єкти оперативної підтримки: *Now it’s time for the United States to follow Britain’s lead and give the same kind of permission to use the longer-range version of the U.S. Army Tactical Missile System (or ATACMS) to strike Russian operational support targets inside Russia* (FP, URL). – Тепер настав час Сполученим Штатам наслідувати приклад Великої Британії і надати такий самий дозвіл на використання більш далекобійної версії армійського тактичного ракетного

комплексу США (або АТАСМС) для нанесення ударів по російських об'єктах оперативної підтримки на території Росії.

Що стосується перекладу абrevіатур, то їх спочатку необхідно розшифрувати. Тоді їхні компоненти перекладаються окремо, наприклад термін (24) *SAMs* – це абrevіатура для Surface-to-Air Missiles – українською ‘зенітно-ракетний комплекс’. Тобто при перекладі цього терміну абrevіатура спочатку була розшифрована, компоненти були перекладені окремо, а тоді знову складені в абrevіатуру – ‘ЗРК’:

- (24) *SAMs* – зенітно-ракетний комплекс (ЗРК): *Ukraine only has a handful of Patriots to complement other Western missile defence systems and existing stocks of Soviet-era SAMs, such as the S-300* (BBCN, URL). – Україна має лише кілька «Патріотів» на додаток до інших західних систем протиракетної оборони та існуючих запасів зенітно-ракетних комплексів (ЗРК) радянських часів, таких як С-300.

Отже, застосування таких лексичних перекладацьких трансформацій, як практична транскрипція, транслітерація та калькування, дозволяє зберегти фонетичні та семантичні особливості термінів, роблячи їх зрозумілішими для українськомовного читача. Практична транскрипція забезпечує адаптацію термінів до норм української мови, транслітерація фокусується на відтворенні графічної форми, а калькування є ефективним способом передачі значення шляхом буквального перекладу. Усе це підкреслює важливість застосування лексичних трансформацій у забезпеченні точності і розумінні військово-технічної термінології в українському контексті.

3.3 Лексико-семантичні трансформації при передачі термінології військово-технічного дискурсу

Лексико-семантичні трансформації передбачають зміни на рівні значення лексичних одиниць. Вони використовуються, коли потрібно адаптувати значення терміна або його частини відповідно до сприйняття читача. До таких трансформацій належать генералізація, диференціація, конкретизація та розвиток значення.

Генералізація передбачає заміну терміну оригіналу з вузьким значенням терміном мови перекладу з ширшим значенням. Тобто значення термінологічної одиниці або її компонентів розширюється. Видове поняття вітворюється родовим. Наприклад, термін (70) *warfare* у значенні ‘бойові дії’ у даному контексті відтворено як ‘війна’, адже саме такий варіант перекладу врахує будь-які форми бойових дій: *The US has accused Russia of deploying chemical weapons as a “method of warfare” in Ukraine, in violation of international laws banning their use* (BBCN, URL). – США звинуватили Росію у застосуванні хімічної зброї як «методу ведення війни» в Україні, що є порушенням міжнародних законів, які забороняють її використання.

Елемент (71) *compound* «територія, оточена парканами або стінами, яка містить групу будівель» у терміні *military compounds* передається як ‘об’єкт’, оскільки прямий переклад *compound* як ‘комплекс’ або ‘територія’ може не зовсім точно передати значення в українському контексті. Слово «об’єкт» в українській мові є більш загальним і може охоплювати різні типи військових споруд або комплексів, включно з базами, складами, казармами тощо: *Israeli fighter jets struck a rocket launcher and military compounds used by Hezbollah in Kounine and Khiam overnight, the military has said* (AIJ, URL). – Ізраїльські винищувачі завдали удару по ракетній установці і військових об’єктах, які використовувала «Хезболла» в Куніні і Хіамі вночі, повідомили військові.

Диференціація значення полягає в уточненні або розрізненні значень терміна з метою більш точного відтворення його змісту. Ця трансформація використовується, коли в оригінальному тексті термінологічна одиниця може мати декілька значень і необхідно визначити її конкретне значення, що відповідає контексту.

Наприклад, у терміні (11) *drone feed* елемент *feed* має декілька значень, а саме «харчування», «завантаження». Проте в контексті даної термінологічної одиниці цей компонент було відтворено як ‘трансляція’ – ‘трансляція з дрону’: *In the dank, gloomy basement, a group of soldiers are watching a drone feed* (BBCN,

URL). – У сирому, темному підвалі група солдатів дивиться трансляцію з дрона.

Компонент (87) *encounters* «дуель», «зустріч», «сутичка» у терміні *hostile encounters* українською мовою було відтворено як ‘зіткнення’: *But even small hostile encounters would increase the risk of a confrontation that could result in an exchange of fire* (P, URL). – Але навіть невеликі ворожі зіткнення збільшують ризик конфронтації, яка може призвести до перестрілки.

У терміні (30) *precision-guided munitions* елемент *munitions* був перекладений як ‘снаряди’: *Su-34 fighter bombers have been dropping precision-guided munitions on Ukrainian forces* (BBCN, URL). – Винищувачі-бомбардувальники Су-34 скидають високоточні снаряди на ЗСУ. Слово *munition* має декілька значень – «спорядження», «військове майно», «боєприпаси». Тобто у військовій термінології англійською мовою воно загальним терміном, що охоплює всі типи військових засобів ураження, включаючи боєприпаси, снаряди, ракети, бомби тощо. В українській мові є кілька термінів для позначення різних видів військових боєприпасів. Слово «снаряди» часто використовується для позначення боєприпасів, які запускаються з артилерійських систем, танків або іншої зброї, але також може використовуватися як узагальнений термін для опису військових боєприпасів, коли йдеться про такі високоточні системи ураження.

У словосполученні (65) *defence correspondent* компонент *defence* «захист», «оборона», «виправдання» відтворено як ‘військовий’: *But BBC defence correspondent Jonathan Beale, who is in the area, says it will be hard to dislodge the Russian forces in the region and that there are believed to be about 30,000 more troops just over the border* (BBCN, URL). – Однак військовий кореспондент BBC Джонатан Біл, який перебуває в цьому районі, каже, що буде важко витіснити російські війська з регіону, і що, за деякими оцінками, одразу за кордоном перебуває ще близько 30 000 військових.

Іменник (61) *shells* «міна», «каркас», «панцир» у термінологічній одинці *artillery shells* передано як ‘снаряд’: *It is likely to include air defence systems, mid*

to long-range missiles and artillery shells (BBCN, URL). – Ймовірно, це будуть системи протиповітряної оборони, ракети середньої і великої дальності та артилерійські снаряди.

Диференціацію також доречно застосовувати при перекладі однокомпонентних термінологічних одиниць, наприклад, (94) *commander* «командир», «ватажок» при перекладі розуміється як термінологічна одиниця та передається як ‘командуючий’: *Israel kills Hezbollah field commander in Lebanon strike* (AIJ, URL). – Ізраїль вбив польового командуючого «Хезболли» в результаті удару по Лівану.

Конкретизація полягає у звуженні значення лексичної одиниці і є протилежною трансформації генералізації. Тобто відбувається заміна слів вихідної мови із загальним значенням словами мови перекладу з більш конкретним значенням. В цьому випадку родове поняття замінюється видовим.

Наприклад, термін (73) *military* перекладено як ‘військові’: *As we have been reporting, battles are still raging from the heart of Jabalia refugee camp as the Israeli military has ramped up its military bombardment in the main central neighbourhoods, killing at least within the past couple of hours 28 Palestinians, including 10 children and 10 women in that area* (AIJ, URL). – Як ми вже повідомляли, в самому центрі табору біженців Джабалія все ще тривають бої, оскільки ізраїльські військові посилили військові бомбардування в головних центральних кварталах, в результаті чого за останні кілька годин загинуло щонайменше 28 палестинців, в тому числі 10 дітей і 10 жінок в цьому районі. Слово *military* в англійській мові є загальним терміном, який охоплює всі аспекти, пов’язані з армією або військовими силами: техніку, стратегію, дії, військовий персонал тощо. У реченні йдеться про конкретні бойові дії, зокрема бомбардування, яке здійснюється військовими Ізраїлю у центральних районах табору біженців Джабалія. Тобто, в цьому контексті слово *military* відноситься не до всієї інституції армії Ізраїлю, а до конкретних військовослужбовців, які беруть участь у цих бойових операціях.

Процес конкретизації можна проілюструвати ще одним прикладом. Термін (98) *defences*, що українською означає «захист», «оборона», у контексті було перекладено як ‘оборонні споруди’: *Today, it just makes these troops’ job of digging new defences more difficult* (BBCN, URL). – Сьогодні це лише ускладнює роботу цих військ з риття нових оборонних споруд. Термін *defences* є загальним і стосується всього, що забезпечує оборону: це можуть бути як стратегічні дії, так і матеріальні об’єкти (окопи, фортифікації, бар’єри тощо). У широкому сенсі *defences* включає в себе всі види заходів, спрямованих на захист від атаки. Оскільки даний термін в цьому контексті стосується саме матеріальних, фізичних об’єктів, а не загальних заходів оборони, переклад як ‘оборонні споруди’ є результатом конкретизації. Термін ‘оборонні споруди’ більш точно передає сутність того, що роблять солдати, тобто вони копають або будують щось конкретне, що фізично допоможе в обороні.

Термін (79) *crossing* доречно перекласти як ‘контрольно-пропускний пункт’: *Abu Azzoum said UN officials confirmed no aid has been coming in through the Rafah and Karem Abu Salem (Kerem Shalom) crossings* (AIJ, URL). – Абу Аззум сказав, що представники ООН підтвердили, що через контрольно-пропускні пункти Рафah і Карем Абу Салем (Керем Шалом) не надходило жодної допомоги. Слово *crossing* в англійській мові має кілька значень, включно з «перехід», «місце перетину» або «переправа». У конкретному контексті речення *crossings* стосується місць на кордоні, через які можуть проходити люди та товари. У випадку з *Rafah* та *Karem Abu Salem (Kerem Shalom)*, мова йде про конкретні пункти на кордоні, через які може проходити гуманітарна допомога або інші вантажі. Прямий переклад як ‘переходи’ або ‘місця перетину’ не передав би усю специфіку цих місць у контексті пропуску людей і товарів через кордон. Застосування процесу конкретизації у перекладі слова *crossings* як ‘контрольно-пропускні пункти’ допомагає точніше передати значення в українському контексті, зосереджуючись на конкретних функціях цих місць. Це забезпечує більш адекватний переклад, який краще відображає реалії ситуації, описаної у вихідному тексті.

Термін (86) *intelligence* «відомості», «інформація», «інтелект» в контексті військово-технічного дискурсу передається як ‘розвіддані’: *The intelligence, they stressed, shows that Russian soldiers pose no immediate threat to the U.S. troops* (P, URL). – Вони підкреслили, що розвіддані свідчать про те, що російські солдати не становлять безпосередньої загрози для американських військ.

Модуляція або трансформація **смиислового розвитку** – це заміна словникового еквівалента контекстуальним, який логічно пов’язаний з першим. Зокрема, така трансформація використовується при відтворенні терміну (82) *tide* – ‘хід подій’: *The immediate goal is to stop Ukrainian losses and help Ukraine regain momentum and turn the tide on the battlefield* (P, URL). – Наша безпосередня мета – зупинити українські втрати, допомогти Україні відновити динаміку і переломити хід подій на полі бою. У прямому сенсі слово *tide* означає «прилив і відплив», тобто природне явище, пов’язане зі зміною рівня води. Однак у контексті військово-технічного дискурсу цей термін використовується у переносному значенні – зміна напрямку розвитку подій, що впливають на результат ситуації, зокрема в контексті війни. Отже, переклад терміну *tide* як ‘хід подій’ є прикладом смислового розвитку, оскільки початковий термін, пов’язаний з фізичним явищем, набуває абстрактнішого і більш відповідного значення в контексті війни.

Таким чином, доцільно застосовувати лексико-семантичні перекладацькі трансформації у випадку з термінами, складові елементи яких є багатозначними, або коли їхні відповідники мають нечіткі межі. У такому разі при перекладі є необхідним використання генералізації, конкретизації та модифікації значення терміну чи його компоненту.

3.4 Граматичні трансформації при відтворенні термінології військово-технічного дискурсу в українськомовних перекладах

Граматичні перекладацькі трансформації полягають у зміні термінологічної одиниці на граматичному рівні. Їх доцільно застосовувати при наявності граматичних розбіжностей чи різниці слововживання між мовою

оригіналу та мовою перекладу. До граматичних трансформацій відносяться транспозиція, граматичні заміни, додавання та вилучення.

Процес **транспозиції** полягає в зміні порядку слів у словосполученнях і реченнях, яка часто спричинена структурними відмінностями у вираженні теми та реми в різних мовах. Наприклад, термін (66) *ZU-23 anti-aircraft* було перекладено як ‘зенітна гармата ЗУ-23’, тобто компоненти було переставлено місцями: *Members of Ukraine’s 72nd Brigade Anti-air unit stand on the back of a ZU-23 anti-aircraft autocannon while using binoculars to search for incoming Russian drones at a frontline position near Marinka, Ukraine* (AIJ, URL). – На передовій позиції поблизу Мар’їнки, Україна, члени зенітного підрозділу 72-ї бригади стоять на задній частині зенітної гармати ЗУ-23 і спостерігають у бінокль за російськими безпілотниками, що наближаються.

Цю трансформацію також можна проілюструвати на прикладі терміну (60) *air defence system* – ‘системи протиповітряної оборони’, тут теж відбулась перестановка елементів у терміні мовою перекладу: *It is likely to include air defence systems, mid to long-range missiles and artillery shells* (BBCN, URL). – Ймовірно, це будуть системи протиповітряної оборони, ракети середньої і великої дальності та артилерійські снаряди.

Граматичні заміни, що застосовуються при відтворенні англomовної термінології військово-технічного дискурсу українською мовою, поділяються на морфологічні та синтаксичні.

Морфологічні заміни передбачають заміни частин мови та представлені такими випадками:

(a) заміна іменника на прикметник, адже словосполучення іменник+іменник є не типовими для української мови на відміну від англійської:

- (5) *assault group* – штурмова група: *Last year, he successfully organized an offensive and led his assault group near the village of Berkhivka in the Donetsk region* (OWPU, URL). – Минулого року він успішно організував наступ і очолив штурмову групу під селом Берхівка на Донеччині;

- (13) *field hospital* – польовий госпіталь: *At a field hospital well behind the front line, Ukrainian medics are treating yet another casualty* (BBCN, URL). – У польовому госпіталі далеко за лінією фронту українські медики надають допомогу ще одному пораненому;
- (47) *draft age* – призовний вік: *In fact, Ukraine recently had to lower its draft age, from 27 to 25, to replenish its ranks* (FP, URL). – Фактично, нещодавно Україні довелося знизити призовний вік з 27 до 25 років, щоб поповнити свої ряди;
- (49) *ground forces* – сухопутні війська: *Some countries – including France and Lithuania – have even signaled an openness to committing ground forces to the conflict, whereas others – such as Britain and Norway – are much more willing than the United States to let Ukraine strike targets in Russia* (FP, URL). – Деякі країни, зокрема Франція і Литва, навіть заявили про готовність залучити до конфлікту сухопутні війська, тоді як інші, такі як Великобританія і Норвегія, набагато охочіше, ніж Сполучені Штати, дозволяють Україні завдавати ударів по цілях на території Росії;
- (65) *defence correspondent* – військовий кореспондент: *But BBC defence correspondent Jonathan Beale, who is in the area, says it will be hard to dislodge the Russian forces in the region and that there are believed to be about 30,000 more troops just over the border* (BBCN, URL). – Однак військовий кореспондент BBC Джонатан Біл, який перебуває в цьому районі, каже, що буде важко витіснити російські війська з регіону, і що, за деякими оцінками, одразу за кордоном перебуває ще близько 30 000 військових;
- (68) *frontline position* – передова позиція: *Members of Ukraine's 72nd Brigade Anti-air unit stand on the back of a ZU-23 anti-aircraft autocannon while using binoculars to search for incoming Russian drones at a frontline position near Marinka, Ukraine* (AIJ, URL). – На передовій позиції поблизу Мар'їнки, Україна, члени зенітного підрозділу 72-ї бригади стоять на задній частині зенітної гармати ЗУ-23 і спостерігають у бінокль за російськими безпілотниками, що наближаються;

- (100) *camouflage netting* – маскувальна сітка: *He points to their mobile rocket launcher under camouflage netting* (BBCN, URL). – Він вказує на їхню пересувну ракетну установку під маскувальною сіткою.

(6) заміна дієприкметника минулого часу (Participle II) на прикметник, адже дане граматичне явище відсутнє в українській мові:

- (25) *guided aerial bombs* – керовані авіабомби: *President Zelensky said on Friday that Russian jets had targeted Ukraine with more than 9,000 “guided aerial bombs” so far this year and Kyiv needed to be able to shoot their planes down* (BBCN, URL). – У п’ятницю президент Зеленський заявив, що російські літаки випустили понад 9000 «керованих авіабомб» по Україні цього року, і Київ повинен мати можливість збивати їхні літаки;

- (30) *precision-guided munitions* – високоточні снаряди: *Su-34 fighter bombers have been dropping precision-guided munitions on Ukrainian forces* (BBCN, URL). – Винищувачі-бомбардувальники Су-34 скидають високоточні снаряди на ЗСУ;

- (36) *fortified positions* – укріплені позиції: *Chloropicrin – which the US says Russia has used to “dislodge Ukrainian forces from fortified positions” – is an oily substance which was widely used during World War One* (BBCN, URL). – Хлоропикрин – який, за словами США, Росія використовувала для «витіснення українських військ з укріплених позицій» – це масляниста речовина, яка широко застосовувалася під час Першої світової війни;

- (50) *occupied portions* – окуповані частини: *Current reporting shows that Russia relies on its internal railway network to support its occupied portions of Ukraine* (FP, URL). – Поточні звіти показують, що Росія покладається на свою внутрішню залізничну мережу для підтримки окупованих частин України;

- (78) *besieged territory* – окупована територія: *Owen Jones said he believes South Africa’s case is strong enough for the court to issue additional provisional measures in Gaza, especially given that humanitarian conditions in the besieged and bombarded territory have only worsened after the court’s earlier orders for Israel to facilitate better aid flow* (AIJ, URL). – Оуен Джонс сказав, що він

вважає позицію Південної Африки достатньо сильною для того, щоб суд прийняв додаткові тимчасові заходи в Газі, особливо з огляду на те, що гуманітарні умови на окупованій і обстрілюваній території тільки погіршилися після того, як суд раніше наказав Ізраїлю сприяти поліпшенню надходження допомоги.

Заміни на граматично-синтаксичному рівні, тобто **синтаксичні заміни**, включають:

(a) заміну однини множиною:

- (15) *ammunition* – боєприпаси: *When we arrive, they're waiting for a fresh delivery of ammunition for their Russian-made self-propelled gun* (BBCN, URL). – Коли ми приїжджаємо, вони очікують на нову партію боєприпасів для своєї самохідної гармати російського виробництва;

- (32) *sporadic assault* – спорадичні напади: *US military bases have been under sporadic assault from Iranian-backed militia for years, but the pace of those attacks increased after 7 October with the Hamas killing of hundreds of Israelis* (BBCN, URL). – Американські військові бази роками зазнавали спорадичних нападів з боку підтримуваних Іраном бойовиків, але після 7 жовтня, коли бойовики ХАМАСу вбили сотні ізраїльтян, частота цих нападів зростає;

- (73) *military* – військові: *As we have been reporting, battles are still raging from the heart of Jabalia refugee camp as the Israeli military has ramped up its military bombardment in the main central neighbourhoods, killing at least within the past couple of hours 28 Palestinians, including 10 children and 10 women in that area* (AIJ, URL). – Як ми вже повідомляли, в самому центрі табору біженців Джабалія все ще тривають бої, оскільки ізраїльські військові посилили військові бомбардування в головних центральних кварталах, в результаті чого за останні кілька годин загинуло щонайменше 28 палестинців, в тому числі 10 дітей і 10 жінок в цьому районі.;

- (76) *hostage* – заручники: *The mother of an Israeli-American man being held in Gaza has told the BBC that Israel and Hamas must urgently agree a new ceasefire and hostage release deal* (BBCN, URL). – Мати американця

ізраїльського походження, якого утримують в Газі, заявила ВВС, що Ізраїль і ХАМАС повинні терміново укласти нову угоду про припинення вогню і звільнення заручників;

- (86) *intelligence* – розвіддані: *The intelligence, they stressed, shows that Russian soldiers pose no immediate threat to the U.S. troops* (P, URL). – Вони підкреслили, що розвіддані свідчать про те, що російські солдати не становлять безпосередньої загрози для американських військ.

(6) заміну множини однинною:

- (17) *armoured vehicles* – бронетехніка: *Those are being used to help Russia on what's an extraordinary crash course effort to make more munitions, tanks, armoured vehicles, missiles* (BBCN, URL). – Вони використовуються для того, щоб допомогти Росії у надзвичайно прискореному виробництві боєприпасів, танків, бронетехніки, ракет;

- (97) *weapons* – зброя: *If the decision is approved at a gathering of EU finance ministers next Tuesday, the interest – worth up to €3bn (£2.5bn) per year – will be used to buy weapons for Ukraine* (BBCN, URL). – Якщо рішення буде схвалено на засіданні міністрів фінансів ЄС наступного вівторка, відсотки – на суму до 3 млрд євро (2,5 млрд фунтів стерлінгів) на рік – будуть використані на закупівлю зброї для України;

- (18) *lethal arms* – летальна зброя: *China defends its trade with Moscow by saying it is not selling lethal arms and “prudently handles the export of dual-use items in accordance with laws and regulations”* (BBCN, URL). – Китай виправдовує свою торгівлю з Москвою, заявляючи, що не продає летальну зброю і «розсудливо ставиться до експорту товарів подвійного призначення відповідно до законів і нормативних актів»;

- (34) *chemical weapons* – хімічна зброя: *The US has accused Russia of deploying chemical weapons as a “method of warfare” in Ukraine, in violation of international laws banning their use* (BBCN, URL). – США звинуватили Росію у застосуванні хімічної зброї як «методу ведення війни» в Україні, що є порушенням міжнародних законів, які забороняють її використання;

- (81) *battlefield dynamics* – динаміка бойових дій: *Battlefield dynamics have shifted a lot in the last few months, partly because Ukraine ran low on weaponry and ammunition while Congress debated authorizing more aid, according to three U.S. officials, all granted anonymity to detail sensitive internal thinking* (P, URL). – За останні кілька місяців динаміка бойових дій значно змінилася, частково через те, що в Україні закінчилося озброєння та боєприпаси, а Конгрес обговорював питання про надання ще більшої допомоги, повідомили три американські посадовці, які побажали залишитися анонімними, щоб розповісти про свої внутрішні роздуми.

Трансформація **додавання** застосовується для компенсації семантичних або граматичних втрат і часто супроводжує процес транспозиції та граматичної заміни:

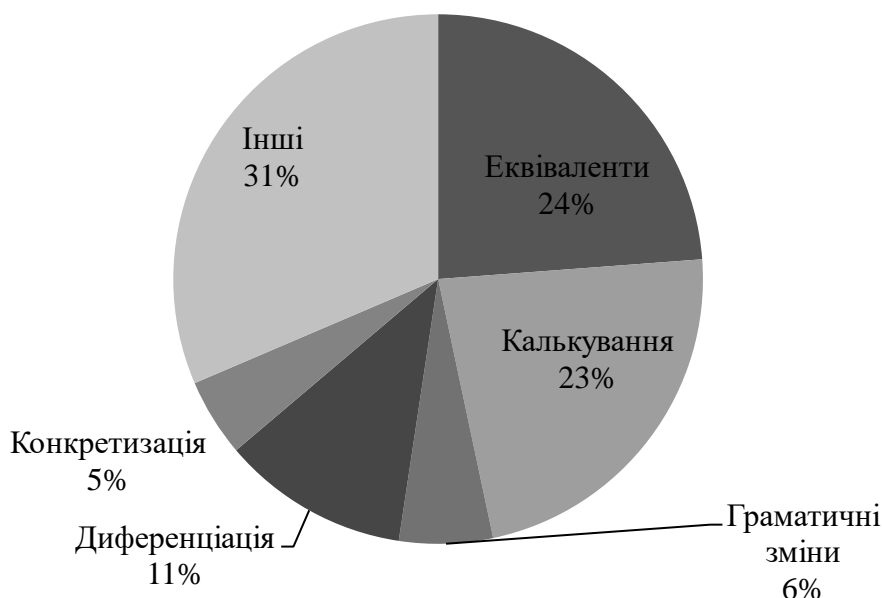
- (20) *air force* – військово-повітряні сили: *Despite the damage, Ukraine's air force said it intercepted dozens of missiles and 20 of 21 Iranian-made Shahed drones fired towards the country* (BBCN, URL). – Незважаючи на пошкодження, військово-повітряні сили України заявили, що перехопили десятки ракет і 20 з 21 іранського безпілотнока Шахед, випущених по Україні;

- (26) *the Ukraine Defence Contact Group* – Контактна група з питань оборони України: *"We urgently need better systems. And missiles for them to save lives right now," he told a meeting of the Ukraine Defence Contact Group, an alliance of Nato members and partner countries* (BBCN, URL). – «Нам терміново потрібні кращі системи. І ракети до них, аби рятувати життя прямо зараз», - сказав він на засіданні Контактної групи з питань оборони України, альянсу країн-членів НАТО та країн-партнерів.

Таким чином, граматичні трансформації зумовлені граматичними відмінностями між англійською та українською мовами, а також потребою адаптувати термін для полегшення його сприйняття читачем. Їхнє використання допомагає точно передати зміст термінів, зберігаючи ясність та відповідність стилю і граматичним правилам мови перекладу. Це включає зміну

частин мови, порядку слів, синтаксичної структури або граматичних категорій, щоб досягти максимальної точності й зрозумілості термінів у перекладі.

На рисунку 3.1 продемонстровано найбільш поширені методи перекладу термінології цього дискурсу.

3.5 Комплексне застосування трансформацій при перекладі термінології військово-технічного дискурсу

Беручи до уваги той факт, що багато термінів військово-технічного дискурсу мають складну структуру і семантику, їх переклад потребує використання комплексу перекладацьких прийомів, щоб максимально точно передати їх значення. При перекладі англійських термінів військово-технічної сфери на українську мову нами було застосовано такі комбінації перекладацьких трансформацій:

1) **додавання та транспозиція:**

- (38) *Cold War-era stockpile of the weapons* – запаси зброї часів холодної війни (додавання елемента ‘часів’ та зміна порядку слів): *In 2017, the OPCW said russia had destroyed the last of its Cold War-era stockpile of the weapons, as required under the CWC (BBCN, URL).* – У 2017 році Організація із

заборони хімічної зброї (ОЗХЗ) заявила, що Росія знищила останні запаси зброї часів холодної війни, як того вимагає КЗХ (Конвенція про хімічну зброю).

- (66) *ZU-23 anti-aircraft* – зенітна гармата ЗУ-23 (додавання елемента ‘гармата’ та зміна порядку слів): *Members of Ukraine’s 72nd Brigade Anti-air unit stand on the back of a ZU-23 anti-aircraft autocannon while using binoculars to search for incoming Russian drones at a frontline position near Marinka, Ukraine* (AIJ, URL). – На передовій позиції поблизу Мар’їнки, Україна, члени зенітного підрозділу 72-ї бригади стоять на задній частині зенітної гармати ЗУ-23 і спостерігають у бінокль за російськими безпілотниками, що наближаються;

2) **додавання та граматична зміна:** (26) the Ukraine Defence Contact Group – Контактна група з питань оборони України: *“We urgently need better systems. And missiles for them to save lives right now,” he told a meeting of the Ukraine Defence Contact Group, an alliance of Nato members and partner countries* (BBCN, URL). – «Нам терміново потрібні кращі системи. І ракети до них, аби рятувати життя прямо зараз», - сказав він на засіданні Контактної групи з питань оборони України, альянсу країн-членів НАТО та країн-партнерів;

3) **опущення та диференція:** (21) *Iranian-made Shahed drones* – іранський безпілотник Шахед (опущення елемента ‘made’ та диференціація при перекладі слова *drone*): *Despite the damage, Ukraine’s air force said it intercepted dozens of missiles and 20 of 21 Iranian-made Shahed drones fired towards the country* (BBCN, URL). – Незважаючи на пошкодження, військово-повітряні сили України заявили, що перехопили десятки ракет і 20 з 21 іранського безпілотника Шахед, випущених по Україні.

Тобто при відтворення термінів військово-технічного дискурсу нами було використано такі поєднання трансформацій, як «додавання та транспозиція», «додавання та граматична зміна» і «опущення та диференція».

У таблиці 3.2 наведено кількісні дані про частоту використання різних способів перекладу термінів у текстах військово-технічного дискурсу.

Таблиця 3.1

Частота використання різних способів перекладу

Спосіб перекладу	Кількість прикладів	Відсоток
1. Еквівалентний переклад	25	25%
2. Лексичні трансформації:	32	32%
калькування	24	24%
практична транскрипція	5	5%
траслітерація	3	3%
3. Граматичні трансформації:	18	18%
граматичні зміни	6	6%
транспозиція	8	8%
додавання	3	3%
вилучення	1	1%
4. Лексико-семантичні трансформації:	21	21%
диференціація	12	12%
конкретизація	5	5%
генералізація	2	2%
смысловий розвиток	2	2%
5. Комплекс трансформацій:	4	4%
додавання + транспозиція	2	2%
додавання + граматична зміна	1	1%
опущення + диференціація	1	1%

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

1. Застосування еквівалентів (25%) як методу перекладу англомовної військово-технічної термінології українською мовою є доцільним у випадках однокомпонентних і деяких двокомпонентних термінів. Ці терміни розвивалися паралельно в обох мовах на основі національних мов або класичних мов наукового спілкування, таких як грецька та латина. Використання цього

підходу обґрунтоване тим, що військова сфера існувала і в англомовних країнах, і в Україні протягом тривалого часу, що сприяло схожості розвитку базових термінів у військово-технічному дискурсі.

2. Лексичні трансформації (32%) є ефективними для перекладу термінів, семантична структура яких є прозорою і зрозумілою на основі їхньої звукової чи графічної форми або через значення окремих компонентів. До таких трансформацій належать калькування (24%), транслітерація (3%) та практична транскрипція (5%).

3. Граматичні трансформації у перекладі (18%) призводять до змін на рівні граматики термінологічних одиниць, що виникають через відмінності в граматичних структурах або слововживанні в мовах оригіналу та перекладу. До цієї категорії відносяться транспозиція (8%), граматичні заміни (6%), додавання (3%), та вилучення (1%).

4. Застосовувати лексико-семантичні трансформації (21%) доцільно для перекладу термінів із багатозначними компонентами або коли відповідники в мові перекладу мають нечіткі межі. У таких випадках доречним є уточнення, розширення, звуження чи модифікація значення терміна або його частин. Ця група трансформацій включає диференціацію (12%), конкретизацію (5%), генералізацію (2%) та смисловий розвиток (2%).

5. Беручи до уваги складність структури та семантики багатьох термінів військово-технічного дискурсу виникає необхідність комплексного застосування перекладацьких трансформацій (4%). Для точного відтворення таких термінів використовуються різні комбінації перекладацьких прийомів, зокрема: «додавання та транспозиція» (2%), «додавання + граматична зміна» (1%) та «опущення + диференціація» (1%).

ВИСНОВКИ

Термін – це мовний елемент, який має чітке визначення і слугує інструментом для розуміння навколишнього світу, а також основною одиницею спеціалізованої мови. Він підпорядковується термінологічним та загальним мовним правилам, є частиною певної терміносистеми, в якій займає визначену позицію та може взаємодіяти з іншими термінами. Термін також має здатність створювати нові словотвірні деривативи і відповідає сучасним мовним стандартам.

Військовий термін, як мовний знак, в свою чергу має важливу роль у професійній комунікації та точному відображенні понять, які стосуються військової сфери. Військові терміни мають нейтральну конотацію і позначають конкретні науково-технічні поняття, що функціонують у професійно-корпоративній сфері військової справи. У випадку військової термінології, ця система відзначається високою точністю та стилістичною нейтральністю. Термінологія військового дискурсу включає в себе не тільки терміни, що стосуються технічних аспектів, але і терміни, що описують соціальні, стратегічні і тактичні компоненти військових дій. Важливо, що ці терміни є частинами більш широкої системи понять, пов'язаних між собою і забезпечують однозначність, необхідну для точного і ефективного спілкування у сфері військової діяльності.

Переклад термінології вимагає глибокого аналізу контексту та суміжних текстів, щоб визначити можливість підбору відповідного термінологічного еквіваленту або створення неологізму. Цей процес включає структурний і семантичний аналіз терміну та його подальший переклад.

Військово-технічний дискурс можна віднести до інституційного дискурсу, що характеризується формалізованим мовотворенням, притаманним збройним силам. Цей дискурс вирізняється нейтральним стилем і чіткістю, необхідними для однозначності в комунікації. Військовий дискурс також часто містить терміни, аббревіатури та спеціалізовану лексику, що вимагає від його учасників точного розуміння. Окрім цього, він має прагматичну функцію,

спрямовану на вплив та переконання у прийнятті рішень і діях у військовій сфері.

Семантичний аналіз текстів військово-технічного дискурсу дозволив нам виділити 12 основних тематичних груп термінів, а саме: «військові звання», «військові дії», «результати військових дій», «військові формування», «території, на яких здійснюються військові дії», «військова техніка», «військове озброєння», «військові нагороди», «території та приміщення військового призначення», «військові стратегії», «військові організації», «військові документи». Найбільшу частку становлять терміни, які відносяться до груп «військове озброєння» (19%), «військові дії» (15%), «військові формування» (15%), «військові звання» (10%), «військова техніка» (10%), «території та приміщення військового призначення» (8%) та «військові стратегії» (6%).

За структурою англійськомовні військово-технічні терміни поділяються на однокомпонентні та багатокомпонентні. Частка однокомпонентних термінів становить 33%, а основними способами їх утворення є переосмислення значення загальної лексики (19%), а також афіксація (5%) та аббревіація (6%). Багатокомпонентні терміни переважають у військово-технічному дискурсі, адже становлять 68%, 45% з яких представлені двокомпонентними термінами. Найпоширенішими структурами для створення двокомпонентних термінів є комбінації «іменник + іменник» (30%) та «прикметник + іменник» (12%). Серед багатокомпонентних термінів також часто вживаними є трикомпонентні (16%), з яких більшість утворена за схемою прикметник + іменник + іменник (7%).

Основні методи передачі англійськомовних термінів військово-технічного дискурсу в українських перекладах включають лексичні трансформації (32%), лексико-семантичні трансформації (21%), використання еквівалентів (25%) та граматичні трансформації (18%). Лексичні трансформації, зокрема калькування (24%), забезпечують найбільш точну передачу термінів у вигляді, доступному для сприйняття читачем. Лексико-семантичні модифікують значення термінів і використовуються, коли необхідно адаптувати значення термінів для розуміння читачем. Цей вид трансформацій

охоплює диференціацію (12%), конкретизацію (5%), генералізацію (2%) та смисловий розвиток (2%). Часте використання еквівалентів можна пояснити історичною паралельністю розвитку військових термінів в англійськомовних країнах та Україні. Граматичні трансформації, як-от граматичні зміни (6%), включають зміни на граматичному рівні термінів. Комплексне застосування трансформацій виникає через складну структуру та семантику багатьох термінів.

Аналіз частоти використання перекладацьких трансформацій показав, що в українських перекладах англійськомовна термінологія військово-технічного дискурсу найчастіше відтворюється за допомогою еквівалентів (25%), калькування (24%), диференціації (12%) та граматичних замінів (6%).

Перспективними напрямками для подальших досліджень є вивчення термінології військово-технічного дискурсу в діячронії та порівняльний діячронний аналіз термінології. Крім того, подальша розробка нових стратегій і тактик для точнішого відтворення англійськомовних термінів військово-технічного дискурсу в українських перекладах є також перспективним напрямком.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андріянова, О. Я. (2011). *Військово-морська термінологія української мови: етапи формування та семантика*. [Дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук, Запорізький національний університет], 199 с.
2. Аністратенко, Л. С. (2017). *Японська літературознавча термінологія: структурно-семантичні та текстуально-дискурсивні виміри*. Дис. Київ, 224 с.
3. Артюх, В. (2010). *До питання особливостей перекладу військової лексики* / В. Артюх. // Зб. наук. пр. / МОН України, Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди, 8, 11—21.
4. Байло, Ю.В. (2013) *Особливості поняття «військовий термін» (семантичний аспект)*. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. 3. 62—65.
5. Балабін, В. В. (2008) *Основи військового перекладу: (англ. мова) підручник* / В. В. Балабін, В. М. Лісовський, О. О. Чернишов – Київ: Логос, 587 с.
6. Балабін, В. В. (2018). *Теоретико-концептуальні основи військового перекладу. Філологічні трактати* / Віктор Володимирович Балабін //Філологічні трактати / Віктор Володимирович Балабін. – Київ, 7—18.
7. Білозерська, Л. П. (2010). *Термінологія та переклад* / Л. П. Білозерська, Н. В. Возненко, С. В. Радецька. – Вінниця: Нова книга, 232 с.
8. Василенко, Д. В. (2008). *Розвиток словникового складу англійської мови військової сфери ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. канд. філол. наук*. Донецьк, 24 с.
9. Василенко, Д. В. (2011). *Військова лексика: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.* / Д. В. Василенко – Горлівка: ГДПШМ, 152 с.
10. Вигівський, В. Л. (2009). *Структурно-семантичні, стилістичні та прагматичні особливості військових омофраз (на матеріалі англomовної військової фразеології)* [Автореф. дис. канд. філол. наук]. Харків, 20 с.
11. Грегуль, Г. (2008). *Вимоги до юридичних термінів* // Пробл. укр. термінології. Львів: Вид-во нац. ун-ту «Львів. політехніка». URL:

<https://pravo.studio/tehnika-ukrajini-yuridichna/pravila-vikoristannya-yuridichnih73222.html>.

12. Гришук, Р. В. (2016). *Кібернетична зброя: класифікація, базові принципи побудови, методи та засоби застосування й захисту від неї*. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/6572/1/%D0%A1%D0%A2%203%20%282016%29_p094-101.pdf.

13. Гуменюк, Н. (2007). *Інформативність дискурсу науково-технічних текстів* // Сучасні проблеми лінгвістичних досліджень. № 4.1. С. 302—303.

14. Драгомирецька, Н. М. (2017). *Комунікативна діяльність в державному управлінні*: навч. пос. / Н. М. Драгомирецька, К. С. Кандагура, А. В. Букач. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 180 с.

15. Дудок, Р. (2009). *Проблема значення та смислу терміна в гуманітарних науках* / Р. Дудок. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 358 с.

16. Жайворонок, В. (1998). *Термінологія в загальномовному словнику* / Віталій Жайворонок // Українська термінологія і сучасність: збірник наукових праць. – К., С. 210—212.

17. Жалай, В. Я. (2018). *Новітні тенденції функціонування української військової терміносистеми. Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*: зб. наук. праць. Київ: НАН України, С. 5—43.

18. Карабан, В. І. (2004). *Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми*. – Вінниця : Нова книга, 576 с

19. Кияк Т., Огуй О., Науменко О. (2006). *Теорія і практика перекладу* [нім.]. Вінниця : Нова кн., 592 с.

20. Клименко, О. Л. (2000). *Поповнення словникового складу сучасної англійської мови з нелітературних підсистем* [Автореф. дис. канд. філол. наук] Харків. нац. ун-т. 19 с.

21. Коваль, А. П. (1965). *Синонімічне в термінології // Дослідження з лексикології та лексикографії: Міжвідомчий збірник*. – К.: Наук. думка, С. 157—169.
22. Ковтун, О. В. (2014). *Відтворення англомовної військової лексики українською мовою (на матеріалі документів НАТО) // Вісник КНЛУ. Серія Філологія*. Т. 17. № 2. С. 77—85.
23. Корольова Т., Соріч Р., Александрова О. (2021) *Військовий дискурс та особливості його перекладу*. Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, № 33. С. 369—386.
24. Кульчицька, А. О. *Переклад термінів*. URL: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Philologia/68479.doc.htm
25. Лебедєва, Т. Б. (2002). *Динаміка розвитку військової лексичної підсистеми в сучасній німецькій мові* [Дис. канд. філол. наук]. К., 233 с.
26. Литвиненко, Е. В. (2012). *Класифікація англомовної термінології, що відноситься до машин та устаткування для будівництва, експлуатації та ремонту автомобільних доріг*. Харків: Вісник ХНАДУ, 233 с.
27. Литовченко, І. О. (2012). *Явище синонімії у військовій лексиці української мови*. Філологічні студії. Вип. 7. С. 81—91.
28. Литовченко, І. О. (2016). *Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд): монографія*. Кривий Ріг, 206 с.
29. Лукіяничук, Ю. О. (2016). *Особливості перекладу англійської військовоспеціальної термінології*. Одеса, С. 125—128.
30. Мацак, Ж. Г. (2008). *Переклад термінів фінансової галузі українською мовою // Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського*. № 1 (48). С. 167—171.
31. Медвідь, М. В., Дембровська О. Б. *Термін як елемент сучасної термінологічної системи*. URL: http://elibrary.nubip.edu.ua/10199/1/Термін_як_елемент_сучасної_термінологічної_системи.pdf.

32. Мельник П. П., Юрковська М. М. (2021). *Визначення поняття військової лексики та підходів до її вивчення*. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. Том 2. № 13, С. 137—141.
33. Мурашко, Л. В. (1997). *Українська військова лексика в її історичному розвитку (військові звання та посади)* [Дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук]. К., 164 с.
34. Назаревич, Л. Т. (2015). *Етапи становлення української військової термінології*. Вісник VIII Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції “Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання”. Тернопіль, С. 149—130.
35. Павлова, О. Г. (2008). *Терміни, професіоналізми і номенклатурні знаки (до проблеми класифікації спеціальної лексики)* // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». № 620. С. 49—54.
36. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. (1994). *Українське термінознавство*. Львів: Світ, 215 с.
37. Петрина, О. С. (2016). *Формування та функціонування англomовних та українських терміносистем банківської сфери*. Дис. Львів, 202 с.
38. Петрова, Т. О. (2016). *Фітомеліоративна термінологія сучасної української мови та її відображення в термінологічному словнику комбінованого типу*. Дис. Харків, 229 с.
39. Погонєць, В. В. (2017). *Нова фразеологія англійської мови військової сфери*. Філологічні трактати. Т.9, № 1. С. 80—85.
40. Погонєць, В. В. (2019). *Особливості англomовного військового дискурсу*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. № 39. Том 2. С. 67—70.
41. Погонєць, В. В. (2019). *Поповнення військової лексики та фразеології англійської мови: лінгвальний та соціолінгвальний параметри* [Дис. ... канд. філол. наук] Запоріжжя, 224 с.
42. Почепцов, Г. Г. (1999). *Теорія комунікації*. 2-ге вид., доп. Київ: ВЦ «Київський університет», 308 с.

43. Рябченко, М. М. (2019). *Жанрова різноманітність воєнної прози в сучасній українській літературі*. *Najnowszasłowiańska literatura i kultura popularna. Figury swojskości i obcościw społecznego świata w literaturze i kulturze popularnej krajów słowiańskich*, Uniwersytet Zielonogórski. С. 277—289.
44. Сидоренко, О. Ю. (2019). *Сучасна мілітарна проза як літературний феномен. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія “Філологія”. № 48*. С. 167—173.
45. Симоненко, Л. О. (1997). *Українська термінологія кінця ХХ століття //Українська термінологія і сучасність*. Матер. II Всеукр. наук. конф. – К., С. 10—14.
46. Симоненко, Л. О. (2006). *Біологічна термінологія: формування та функціонування*. – Умань: РВЦ “Софія”, 104 с.
47. Сітко, А.В., Струк І.В. (2016). *Адекватність і еквівалентність у перекладі мовних особливостей*. *Sciences of Europe. Praha, Vol. 1, No 10(10)*. С. 122—126.
48. Сітко, А. В., Отрішко К. А. (2017). *Способи перекладу військової термінології. Актуальні питання розвитку філологічних наук у 21 столітті*. Одеса : Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», С. 89—94.
49. Скороходько, Е. Ф. (2006). *Термін у науковому тексті (до створення терміноцентричної теорії наукового дискурсу): [монографія] / Е. Ф. Скороходько*. – К.: Логос, 99 с.
50. Сокаль, М., Оскирко О., Зінченко О., (2023). *Особливості перекладу військової термінології. Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 62, том 2, С. 173—180.
51. Стаднік, І. О. (2016). *Лінгвістична відповідність понять «воєнний» дискурс vs «військовий» дискурс*. *Science and Education a New Dimension. Philology, IV(22), Issue: 99*, С. 63—66.

52. Стародубцева, А.О. & Талавіра, Н.М. (2023). *Специфіка перекладу військової термінології в англomовних онлайн-новинах під час висвітлення війни в Україні*. *Youbg Scientist*, 7 (119), С. 57—61. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-7-119-11>
53. Старух, В. О. (2020). *Особливості англо-українського перекладу військової термінології*. *Нова філологія*, 2(80), С. 264—268. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-2-39>
54. Стежко, Ю. Г. (2012). *Методичні вказівки до перекладу наукових термінів*. Кіровоград: РВВ КДПУ, 79 с.
55. Томіленко, Л. М. (2015). *Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії української літературної мови*. Івано-Франківськ: Фоліант, 160 с.
56. Туровська, Л. В. (2005). *Військові звання та посади в Україні : історикогенетичний аспект вивчення української військової термінології / Людмила Володимирівна Туровська*. — Ірпінь : ВТФ «Перун», 160 с.
57. Фурт, Д. В. (2018). *Способи перекладу термінів українською мовою з англійської. Філологічні студії. Методика викладання мов. № 17*. С. 272—281.
58. Чутковська, А. (2017). *Звертання і команди в українському війську: історія і сучасність*. III Всеукраїнська наукова конференція студентів, аспірантів і молодих учених «Мовний простір слов'янського світу», С. 82—85.
59. Шкута, О. Г. (2017). *Відтворення військової термінології українською мовою (на матеріалі сучасних публіцистичних текстів)*. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія*. Вип. 34. С. 273—277.
60. Щербакова, О. Л. (2014). *Дискурс і текст як об'єкти лінгвістики // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Кн. 2*. С. 294—297.
61. Яремко, Я. П. (2013). *Нариси з історії української військової термінології: монографія*. Дрогобич: Посвіт, 411 с.
62. Яценко, Н. О. (2019). *Формування назв військового одягу в українській мові*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 179 с.

63. Bocklet, W. (2018). *Der Reibert: Das Handbuch für die Soldatinnen und Soldaten der Bundeswehr*. Mittler.
64. Dickson, P. (2014). *War Slang: American Fighting Words & Phrases Since the Civil War*. Third Edition Courier Corporation. 64 p.
65. Evans, V. (2006). *Cognitive Linguistics. An introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 830 p.
66. Faber Benítez, P. (2009). *The cognitive shift in terminology and specialized translation // MonTI*. Vol. 1. P. 107—134.
67. Faber, Pamela (ed.). (2012). *A cognitive linguistics view of terminology and specialized language*. Berlin: De Gruyter.
68. Fairclough, N. (2008). *The language of critical discourse analysis: reply to Michael Billig. Discourse Society*. Vol. 19. P. 810—814.
69. Frane, M. (2013). *Abbreviations in English military terminology*. In: *Brno studies in English*, vol. 39, iss. 1, pp. 59–87. DOI: <https://doi.org/10.5817/BSE2013-1-4>
70. Howard, D. (1965). *United States Marine Corps Slang*. *American Speech*, 3.
71. Fagoyinbo, J. B. (2013). *The Armed Forces: Instrument of Peace, Strength, Development and Prosperity*. Bloomington, USA: Author House, 504 p.
72. Michaels, J. (2013). *The discourse trap and the US military*. New York: Palgrave Macmillan, 267 p.
73. Murray, T. E. (1986). *The Language of Naval Pilots. American Speech*. Tuscaloosa, 137p.
74. Nida, E. (1964). *Towards a science of translating*. The Netherlands: E.J. Brill Leiden, 320 p.
75. Nolan, J. (2005). *Interpretation: Techniques and exercises*. Clevedon, OH: Multilingual Matters, 344 p.
76. Pym, A. (2014). *Exploring Translation Theories*. 2nd edition. London/New York: Routledge, 192 p.

77. Toury, G. (2000). *The nature and role of norms in translation*. London: Routledge, 257 p.

78. Wills, W. (1979). *Fachsprache und Übersetzung// Terminologie als angewandte Sprachwissenschaft*: München, 215 p.

79. Wilson, A. (2008). *Military Terminology and the English Language*. URL: <http://homes.chass.utoronto.ca/~cpercy/courses/6362-WilsonAdele.htm>.

80. Zhalai, V.Ya., Lynnyk, T.H., Myroniuk, T.M., Parkhomenko, A.F., Rakhmanova, I.I., & Rubashova, L.M. (2018). *The latest trends in the functioning of the Ukrainian military terminology system*. *Linguistics of the 21st Century: Innovative Research and Prospects*, NAN of Ukraine, 5, 43.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. (AIJ) – Al Jazeera. URL: <http://surl.li/xivkja>
2. (AIJ) – Al Jazeera. URL: <http://surl.li/eryfyn>
3. (AIJ) – Al Jazeera. URL: <http://surl.li/gusbjj>
4. (AIJ) – Al Jazeera. URL: <http://surl.li/ymlozz>
5. (AIJ) – Al Jazeera. URL: <http://surl.li/onbevp>
6. (AIJ) – Al Jazeera. URL: <http://surl.li/rzplzt>
7. (AIJ) – Al Jazeera. URL: <http://surl.li/tvngss>
8. (AIJ) – Al Jazeera. URL: <http://surl.li/pzmiis>
9. (ASFM) – Air&Space Forces Magazine. URL: <http://surl.li/ajvbyw>
10. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/vmftak>
11. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/zizcks>
12. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/lvofon>
13. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/kcgiww>
14. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/ywnlkl>
15. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/mgsnpq>
16. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/vsdqnu>
17. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/wwtiso>
18. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/acpupc>
19. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/uowwbf>
20. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/tocbpi>
21. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/awhcia>
22. (BBCN) – BBC News. URL: <http://surl.li/hycrpq>
23. (FP) – Foreign Policy. URL: <http://surl.li/wfhofa>
24. (FP) – Foreign Policy. URL: <http://surl.li/xitqvk>
25. (NYT) – NY Times. URL: <http://surl.li/dtzvoe>
26. (P) – POLITICO. URL: <http://surl.li/ubkjow>
27. (P) – POLITICO. URL: <http://surl.li/lgvjdq>
28. (P) – POLITICO. URL: <http://surl.li/lkavqe>
29. (P) – POLITICO. URL: <http://surl.li/lczenj>

30. (OWPU) – Official website of the President of Ukraine. URL: <http://surl.li/owneen>
31. (TG) – The Gardian. URL: <http://surl.li/omjpkj>
32. (ZO) – Zelenskyy Official. URL: <http://surl.li/prbfls>
33. (ZO) – Zelenskyy Official. URL: <http://surl.li/kbxtuf>

ДОДАТКИ

Додаток А

Військові англійськомовні терміни в текстах сучасного мас-медійного дискурсу та їх переклад українською мовою

	Приклад вживання терміну в англійськомовному контексті	Переклад українською мовою
1	<i>In Kharkiv, the President of Ukraine Volodymyr Zelenskyu met with <u>the servicemen</u> of the 92nd separate assault brigade named after Kish Ataman Ivan Sirko and presented them with state awards (OWPU, URL).</i>	У Харкові Президент України Володимир Зеленський зустрівся з <u>військовослужбовцями</u> 92-ї окремої десантно-штурмової бригади імені кошового отамана Івана Сірка та вручив їм державні відзнаки. (Переклад наш – І.М.)
2	<i>In Kharkiv, the President of Ukraine Volodymyr Zelenskyu met with the <u>servicemen</u> of the 92nd <u>separate assault brigade</u> named after Kish Ataman Ivan Sirko and presented them with state awards (OWPU, URL).</i>	У Харкові Президент України Володимир Зеленський зустрівся з <u>військовослужбовцями</u> 92-ї <u>окремої десантно-штурмової бригади</u> імені кошового отамана Івана Сірка та вручив їм державні відзнаки.
3	<i><u>The Cross of Military Merit</u> was presented to Junior Lieutenant Denys Pylypchuk (OWPU, URL).</i>	<u>Хрест бойових заслуг</u> був вручений молодшому лейтенанту Денису Пилипчуку.
4	<i>Last year, he successfully organized <u>an offensive</u> and led his assault group near the village of Berkhivka in the Donetsk region (OWPU, URL).</i>	Минулого року він успішно організував <u>наступ</u> і очолив штурмову групу під селом Берхівка на Донеччині.
5	<i>Last year, he successfully organized an <u>offensive</u> and led his <u>assault group</u> near the village of Berkhivka in the</i>	Минулого року він успішно організував наступ і очолив <u>штурмову групу</u> під селом Берхівка

	<i>Donetsk region (OWPU, URL).</i>	на Донеччині.
6	<i>We are being escorted by members of <u>Ukraine's National Guard</u>, among the latest reinforcements to try to halt this most recent Russian advance (BBCN, URL).</i>	Нас супроводжують військовослужбовці <u>Національної гвардії України</u> , серед останніх підкріплень, які намагаються зупинити цей нещодавній наступ росіян.
7	<i>We are being escorted by members of <u>Ukraine's National Guard</u>, among the latest reinforcements to try to halt this most recent Russian advance (BBCN, URL).</i>	Нас супроводжують військовослужбовці <u>Національної гвардії України</u> , серед останніх підкріплень, які намагаються зупинити цей нещодавній наступ росіян.
8	<i>We are being escorted by members of <u>Ukraine's National Guard</u>, among the latest reinforcements to try to halt this most recent Russian <u>advance</u> (BBCN, URL).</i>	Нас супроводжують військовослужбовці <u>Національної гвардії України</u> , серед останніх підкріплень, які намагаються зупинити цей нещодавній <u>наступ</u> росіян.
9	<i>The heavy <u>thuds of artillery</u> grow louder when we arrive at their position, just a mile from the front line (BBCN, URL).</i>	Важкі <u>удари артилерії</u> стають гучнішими, коли ми дістаємося їхньої позиції, всього за милю від лінії фронту.
10	<i>The heavy thuds of artillery grow louder when we arrive at their position, just a mile from <u>the front line</u> (BBCN, URL).</i>	Важкі удари артилерії стають гучнішими, коли ми дістаємося їхньої позиції, всього за милю від <u>лінії фронту</u> .
11	<i>In the dank, gloomy basement, a group</i>	У сирому, темному підвалі група

	<i>of soldiers are watching <u>a drone feed</u> (BBCN, URL).</i>	солдатів дивиться <u>трансляцію з дрона</u> .
12	<i>It's getting dark outside and they're now using <u>a thermal image camera on a drone to watch Russian movements</u> (BBCN, URL).</i>	Надворі темніє, і зараз вони користуються <u>тепловізійною камерою</u> на дроні, щоб стежити за пересуванням росіян.
13	<i>At <u>a field hospital well behind the front line</u>, Ukrainian medics are treating yet another <u>casualty</u> (BBCN, URL).</i>	У <u>польовому госпіталі</u> далеко за лінією фронту українські медики надають допомогу ще одному пораненому.
14	<i>At a <u>field hospital well behind the front line</u>, Ukrainian medics are treating yet another <u>casualty</u> (BBCN, URL).</i>	У польовому шпиталі далеко за лінією фронту українські медики надають допомогу ще одному пораненому.
15	<i>When we arrive, they're waiting for a fresh delivery of <u>ammunition for their Russian-made self-propelled gun</u> (BBCN, URL).</i>	Коли ми приїжджаємо, вони очікують на нову партію <u>боєприпасів</u> для своєї самохідної гармати російського виробництва.
16	<i>When we arrive, they're waiting for a fresh delivery of <u>ammunition for their russian-made self-propelled gun</u> (BBCN, URL).</i>	Коли ми приїжджаємо, вони очікують на нову партію боєприпасів для своєї <u>самохідної гармати російського виробництва</u> .
17	<i>Those are being used to help russia on what's an extraordinary crash course effort to make more munitions, tanks, <u>armoured vehicles</u>, missiles (BBCN, URL).</i>	Вони використовуються для того, щоб допомогти Росії у надзвичайно прискореному виробництві боєприпасів, танків, <u>бронетехніки</u> , ракет.
18	<i>China defends its trade with Moscow by saying it is not selling <u>lethal arms</u></i>	Китай виправдовує свою торгівлю з Москвою, заявляючи, що не продає

	<i>and “prudently handles the export of dual-use items in accordance with laws and regulations” (BBCN, URL).</i>	<u>детальну зброю</u> і «розсудливо ставиться до експорту товарів подвійного призначення відповідно до законів і нормативних актів».
19	<i>The strikes focused on key energy and transport sites in Kyiv, Vinnytsia, Poltava, Kirovohrad, Zaporizhzhia, Ivano-Frankivsk and Lviv, Ukrainian officials said, adding that Soviet-era powerplants and gas storage facilities were among the targets (BBCN, URL).</i>	Удари були спрямовані на основні енергетичні та транспортні об’єкти в Києві, Вінниці, Полтаві, Кіровограді, Запоріжжі, Івано-Франківську та Львові, повідомили українські чиновники, додавши, що серед цілей були електростанції та <u>газосховища радянських часів</u> .
20	<i>Despite the damage, Ukraine’s <u>air force</u> said it intercepted dozens of missiles and 20 of 21 Iranian-made Shahed drones fired towards the country (BBCN, URL).</i>	Незважаючи на пошкодження, <u>військово-повітряні сили</u> України заявили, що перехопили десятки ракет і 20 з 21 іранського безпілота Шхед, випущених по Україні.
21	<i>Despite the damage, Ukraine’s air force said it intercepted dozens of missiles and 20 of 21 <u>Iranian-made Shahed drones</u> fired towards the country (BBCN, URL).</i>	Незважаючи на пошкодження, <u>військово-повітряні сили</u> України заявили, що перехопили десятки ракет і 20 з 21 <u>іранського безпілота Шхед</u> , випущених по Україні.
22	<i>Russia’s defence ministry says it used <u>high-precision Kinzhal hypersonic missiles</u> (BBCN, URL).</i>	Міністерство оборони Росії заявляє, що використовувало <u>високоточні гіперзвукові ракети «Кинжал»</u> .
23	<i>Ukraine’s Volodymyr Zelensky has appealed for at least seven more</i>	Президент України Володимир Зеленський закликав надати Україні

	<i><u>Patriots</u> or similar defence batteries to protect its cities and power plants from Russian attack (BBCN, URL).</i>	ще щонайменше сім « <u>Патріотів</u> » або подібних артилерійських батарей для захисту міст та електростанцій від російських атак.
24	<i>Ukraine only has a handful of Patriots to complement other Western missile defence systems and existing stocks of Soviet-era <u>SAMs</u>, such as the S-300 (BBCN, URL).</i>	Україна має лише кілька « <u>Патріотів</u> » на додаток до інших західних систем протиракетної оборони та існуючих запасів зенітно-ракетних комплексів (<u>ЗРК</u>) радянських часів, таких як С-300.
25	<i>President Zelensky said on Friday that Russian jets had targeted Ukraine with more than 9,000 “<u>guided aerial bombs</u>” so far this year and Kyiv needed to be able to shoot their planes down (BBCN, URL).</i>	У п’ятницю президент Зеленський заявив, що російські літаки випустили понад 9000 « <u>керованих авіабомб</u> » по Україні цього року, і Київ повинен мати можливість збивати їхні літаки.
26	<i>“We urgently need better systems. And missiles for them to save lives right now,” he told a meeting of <u>the Ukraine Defence Contact Group</u>, an alliance of Nato members and partner countries (BBCN, URL).</i>	«Нам терміново потрібні кращі системи. І ракети до них, аби рятувати життя прямо зараз», - сказав він на засіданні <u>Контактною групи з питань оборони України</u> , альянсу країн-членів НАТО та країн-партнерів.
27	<i>Germany has already promised an extra Patriot, and US Defence Secretary Lloyd Austin announced a \$6bn weapons programme on Friday, to include <u>missile intercepts</u> for Patriot and Nasam (National Advanced</i>	Німеччина вже пообіцяла додатковий Патріот, а міністр оборони США Ллойд Остін оголосив у п’ятницю про програму озброєнь вартістю 6 мільярдів доларів, яка включатиме

	<i>Surface-to-Air Missile System) air defence systems (BBCN, URL).</i>	<u>перехоплювачі ракет</u> для систем ППО Патріот і НЗРК (національна вдосконалена ракетна система земля – повітря).
28	<i>Germany has already promised an extra Patriot, and US Defence Secretary Lloyd Austin announced a \$6bn weapons programme on Friday, to include missile intercepts for Patriot and <u>Nasam air defence systems</u> (BBCN, URL).</i>	Німеччина вже пообіцяла додатковий Патріот, а міністр оборони США Ллойд Остін оголосив у п'ятницю про програму озброєнь вартістю 6 мільярдів доларів, яка включатиме перехоплювачі ракет для систем ППО Патріот і <u>НЗРК (національна вдосконалена ракетна система земля – повітря).</u>
29	<i><u>Su-34 fighter bombers</u> have been dropping precision-guided munitions on Ukrainian forces (BBCN, URL).</i>	<u>Винищувачі-бомбардувальники Су-34</u> скидають високоточні снаряди на ЗСУ.
30	<i><u>Su-34 fighter bombers</u> have been dropping <u>precision-guided munitions</u> on Ukrainian forces (BBCN, URL).</i>	Винищувачі-бомбардувальники Су-34 скидають <u>високоточні снаряди</u> на ЗСУ.
31	<i>They also coordinate military plans and carry out joint <u>military exercises</u>, external (BBCN, URL).</i>	Вони також координують військові плани і проводять спільні <u>військові навчання</u> , як зовнішні, так і внутрішні.
32	<i>The two countries contribute nearly 300,000 active and <u>reserve troops</u> to the alliance's ranks (BBCN, URL).</i>	Обидві країни надають майже 300 000 діючих і <u>резервних військовослужбовців</u> до лав Альянсу.
33	<i>US military bases have been under</i>	Американські військові бази роками

	<i>sporadic assault from Iranian-backed militia for years, but the pace of those attacks increased after 7 October with the Hamas killing of hundreds of Israelis (TG, URL).</i>	знавали <u>спорадичних нападів</u> з боку підтримуваних Іраном бойовиків, але після 7 жовтня, коли бойовики ХАМАСу вбили сотні ізраїльтян, частота цих нападів зроста.
34	<i>The US has accused Russia of deploying <u>chemical weapons</u> as a “method of warfare” in Ukraine, in violation of international laws banning their use (BBCN, URL).</i>	США звинуватили Росію у застосуванні <u>хімічної зброї</u> як «методу ведення війни» в Україні, що є порушенням міжнародних законів, які забороняють її використання.
35	<i>The allegations, which US officials said were not an “isolated” incident, would contravene <u>the Chemical Weapons Convention (CWC)</u>, which Russia signed (BBCN, URL).</i>	Звинувачення, які, за словами американських чиновників, не були одиничним інцидентом, суперечили б <u>Конвенції про хімічну зброю</u> , яку підписала Росія.
36	<i>Chloropicrin – which the US says Russia has used to “dislodge Ukrainian forces from <u>fortified positions</u>” – is an oily substance which was widely used during World War One (BBCN, URL).</i>	Хлоропікрин – який, за словами США, Росія використовувала для «витіснення українських військ з <u>укріплених позицій</u> » – це масляниста речовина, яка широко застосовувалася під час Першої світової війни.
37	<i>In 2017, <u>the OPCW</u> said Russia had destroyed the last of its Cold War-era stockpile of the weapons, as required under the CWC (BBCN, URL).</i>	У 2017 році <u>Організація із заборони хімічної зброї (ОЗХЗ)</u> заявила, що Росія знищила останні запаси зброї часів холодної війни, як того вимагає КЗХ (Конвенція про

		хімічну зброю).
38	<i>In 2017, the OPCW said Russia had destroyed the last of its <u>Cold War-era stockpile of the weapons</u>, as required under the CWC (BBCN, URL).</i>	У 2017 році Організація із заборони хімічної зброї (ОЗХЗ) заявила, що Росія знищила останні <u>запаси зброї часів холодної війни</u> , як того вимагає КЗХ (Конвенція про хімічну зброю).
39	<i>The reporter was subsequently summoned to a <u>military recruitment centre</u>, prompting military chief Col Gen Oleksandr Syrskyi to launch an investigation (BBCN, URL).</i>	Згодом кореспондента викликали до <u>військкомату</u> , через що начальник військкомату генерал-полковник Олександр Сирський розпочав розслідування.
40	<i>The reporter was subsequently summoned to a <u>military recruitment centre</u>, prompting military chief Col Gen Oleksandr Syrskyi to launch an investigation (BBCN, URL).</i>	Згодом кореспондента викликали до військкомату, через що <u>начальник військкомату</u> генерал-полковник Олександр Сирський розпочав розслідування.
41	<i>The reporter was subsequently summoned to a <u>military recruitment centre</u>, prompting military chief Col Gen Oleksandr Syrskyi to launch an investigation (BBCN, URL).</i>	Згодом кореспондента викликали до військкомату, через що начальник військкомату <u>генерал-полковник</u> Олександр Сирський розпочав розслідування.
42	<i>I met with the warriors of the 92nd <u>Assault Brigade</u> “Ivan Sirko”, who are defending the Kharkiv region. I was briefed by the brigade commander and presented state awards to our fighters (ZO, URL).</i>	Я зустрівся з бійцями 92-ї <u>штурмової бригади</u> «Іван Сірко», які захищають Харківську область. Поспілкувався з командиром бригади та вручив державні відзнаки нашим бійцям.
43	<i>I met with the warriors of the 92nd</i>	Я зустрівся з бійцями 92-ї

	<i>Assault Brigade “Ivan Sirko”, who are defending the Kharkiv region. I was briefed by <u>the brigade commander</u> and presented state awards to our fighters (ZO, URL).</i>	штурмової бригади «Іван Сірко», які захищають Харківську область. Поспілкувався з <u>командиром бригади</u> та вручив державні відзнаки нашим бійцям.
44	<i>I listened to the report of <u>Commander-in-Chief Syrskyi</u>, Commander of the Khortytsia OSGT Sodol, and Commander of the Kharkiv OTGT Drapatyi on operational situation, tasks and needs of each unit involved – including those in the Kharkiv region near Vovchansk and Lyptsi (ZO, URL).</i>	Я вислухав доповідь <u>голівнокомандувача</u> Сирського, командира <u>ОСУВ</u> «Хортиця» Содоля та командира <u>ОУВ</u> «Харків» Драпатого про оперативну обстановку, завдання та потреби кожного задіяного підрозділу – в тому числі в Харківській області поблизу Вовчанська та Липців.
45	<i>I listened to the report of <u>Commander-in-Chief Syrskyi</u>, Commander of the Khortytsia <u>OSGT</u> Sodol, and Commander of the Kharkiv <u>OTGT</u> Drapatyi on operational situation, tasks and needs of each unit involved – including those in the Kharkiv region near Vovchansk and Lyptsi (ZO, URL).</i>	Я вислухав доповідь <u>голівнокомандувача</u> Сирського, командира <u>ОСУВ</u> «Хортиця» Содоля та командира <u>ОУВ</u> «Харків» Драпатого про оперативну обстановку, завдання та потреби кожного задіяного підрозділу – в тому числі в Харківській області поблизу Вовчанська та Липців.
46	<i>I listened to the report of <u>Commander-in-Chief Syrskyi</u>, Commander of the Khortytsia OSGT Sodol, and Commander of the Kharkiv <u>OTGT</u> Drapatyi on operational situation, tasks and needs of each unit involved –</i>	Я вислухав доповідь <u>голівнокомандувача</u> Сирського, командира <u>ОСУВ</u> «Хортиця» Содоля та командира <u>ОУВ</u> «Харків» Драпатого про оперативну обстановку, завдання та потреби

	<i>including those in the Kharkiv region near Vovchansk and Lyptsi (ZO, URL).</i>	кожного задіяного підрозділу – в тому числі в Харківській області поблизу Вовчанська та Липців.
47	<i>In fact, Ukraine recently had to lower its <u>draft age</u>, from 27 to 25, to replenish its ranks (FP, URL).</i>	Фактично, нещодавно Україні довелося знизити <u>призовний вік</u> з 27 до 25 років, щоб поповнити свої ряди.
48	<i>In fact, Ukraine recently had to lower its draft age, from 27 to 25, to replenish its <u>ranks</u> (FP, URL).</i>	Фактично, нещодавно Україні довелося знизити призовний вік з 27 до 25 років, щоб поповнити свої <u>ряди</u> .
49	<i>Some countries – including France and Lithuania – have even signaled an openness to committing <u>ground forces</u> to the conflict, whereas others – such as Britain and Norway – are much more willing than the United States to let Ukraine strike targets in Russia (FP, URL).</i>	Деякі країни, зокрема Франція і Литва, навіть заявили про готовність залучити до конфлікту <u>сухопутні війська</u> , тоді як інші, такі як Великобританія і Норвегія, набагато охочіше, ніж Сполучені Штати, дозволяють Україні завдавати ударів по цілях на території Росії.
50	<i>Current reporting shows that Russia relies on its internal railway network to support its <u>occupied portions</u> of Ukraine (FP, URL).</i>	Поточні звіти показують, що Росія покладається на свою внутрішню залізничну мережу для підтримки <u>окупованих частин</u> України.
51	<i>Instead of intercepting arrows, Ukraine needs the ability to shoot the archer – in other words, rather than just trying to intercept missiles and drones in flight, it needs to target</i>	Замість того, щоб перехоплювати стріли, Україні потрібна зброя, щоб підстрелити лучника – іншими словами, замість того, щоб просто намагатися перехоплювати ракети і

	<i>Russian <u>air bases</u>, bombers, and missile launchers (FP, URL).</i>	безпілотники в польоті, вона повинна цілитися по російських <u>авіабазах</u> , бомбардувальниках і пускових установках ракет.
52	<i>Instead of intercepting arrows, Ukraine needs the ability to shoot the archer – in other words, rather than just trying to intercept missiles and drones in flight, it needs to target Russian air bases, <u>bombers</u>, and missile launchers (FP, URL).</i>	Замість того, щоб перехоплювати стріли, Україні потрібна зброя, щоб підстрелити лучника – іншими словами, замість того, щоб просто намагатися перехоплювати ракети і безпілотники в польоті, вона повинна цілитися по російських авіабазах, <u>бомбардувальниках</u> і пускових установках ракет.
53	<i>Instead of intercepting arrows, Ukraine needs the ability to shoot the archer – in other words, rather than just trying to intercept missiles and drones in flight, it needs to target Russian air bases, bombers, and <u>missile launchers</u> (FP, URL).</i>	Замість того, щоб перехоплювати стріли, Україні потрібна зброя, щоб підстрелити лучника – іншими словами, замість того, щоб просто намагатися перехоплювати ракети і безпілотники в польоті, вона повинна цілитися по російських авіабазах, бомбардувальниках і <u>ракетних пускових установок</u> .
54	<i>Britain has already taken a step in this direction by allowing Ukraine to use British-supplied <u>Storm Shadow cruise missiles</u> to hit Russian territory (FP, URL).</i>	Британія вже зробила крок у цьому напрямку, дозволивши Україні використовувати надані нею <u>крилаті ракети Storm Shadow</u> для нанесення ударів по російській території.
55	<i>Now it's time for the United States to</i>	Тепер настав час Сполученим

	<i>follow Britain's lead and give the same kind of permission to use the longer-range version of the U.S. Army <u>Tactical Missile System (or ATACMS)</u> to strike Russian operational support targets inside Russia (FP, URL).</i>	Штатам наслідувати приклад Великої Британії і надати такий самий дозвіл на використання більш далекобійної версії <u>армійського тактичного ракетного комплексу США (або АТАСМС)</u> для нанесення ударів по російських об'єктах оперативної підтримки на території Росії.
56	<i>Now it's time for the United States to follow Britain's lead and give the same kind of permission to use the longer-range version of the U.S. Army <u>Tactical Missile System (or ATACMS)</u> to strike Russian <u>operational support targets</u> inside Russia (FP, URL).</i>	Тепер настав час Сполученим Штатам наслідувати приклад Великої Британії і надати такий самий дозвіл на використання більш далекобійної версії армійського тактичного ракетного комплексу США (або АТАСМС) для нанесення ударів по російських <u>об'єктах оперативної підтримки</u> на території Росії.
57	<i>Ukraine will also need some kind of air-power capability if it wants to succeed in <u>a ground counteroffensive</u> at some point in the future and evict Russian forces from its country (FP, URL).</i>	Україні також знадобиться військово-повітряний потенціал, якщо вона хоче досягти успіху в <u>наземному контрнаступі</u> в майбутньому і витіснити російські війська з території своєї країни.
58	<i>Consequently, Ukraine needs not only air defense, but also its own air power to neutralize Russian air power, strike Russian bases, and stop Russian <u>armor</u></i>	Таким чином, Україні потрібна не лише протиповітряна оборона, а й власні військово-повітряні сили, щоб нейтралізувати російську

	(FP, URL).	авіацію, завдавати ударів по російських базах і зупиняти російську <u>бронетехніку</u> .
59	<i>The F-16 fighter aircraft that some U.S. allies in Europe will be sending to Ukraine – after some initial reluctance from the Biden administration – will help in this regard, especially if they are equipped with the right munitions to target Russian forces and supported by sufficient maintenance capability to keep them in the air</i> (FP, URL).	<u>Винищувачі F-16</u> , які деякі союзники США в Європі відправляють в Україну – всупереч невдоволенню адміністрації Байдена – допоможуть у цьому питанні, особливо якщо вони будуть оснащені необхідними боєприпасами для ураження російських сил і матимуть достатній потенціал для технічного обслуговування, щоб підтримувати їх у повітрі.
60	<i>It is likely to include <u>air defence systems</u>, mid to long-range missiles and artillery shells</i> (BBCN, URL).	Ймовірно, це будуть <u>системи протиповітряної оборони</u> , ракети середньої і великої дальності та артилерійські снаряди.
61	<i>It is likely to include air defence systems, mid to long-range missiles and <u>artillery shells</u></i> (BBCN, URL).	Ймовірно, це будуть системи протиповітряної оборони, ракети середньої і великої дальності та <u>артилерійські снаряди</u> .
62	<i>A controversial <u>conscription law</u> has just been passed after months of debating and amendments</i> (BBCN, URL).	Суперечливий <u>закон про призов на військову службу</u> щойно ухвалили після місяців дебатів і поправок.
63	<i>We travel at speed towards the village of Lyptsi – now under <u>siege</u></i> (BBCN,	Ми їдемо на великій швидкості до села Липці, яке зараз перебуває під

	URL).	<u>облогою.</u>
64	<i>Thousands of civilians have fled towards Kharkiv and there are concerns among Ukrainian commanders about what could happen if Russian troops get within <u>artillery-range of the city</u> (BBCN, URL).</i>	Тисячі цивільних втекли до Харкова і українське командування стурбоване тим, що може статися, якщо російські війська наблизяться до міста на відстань <u>артилерійського обстрілу.</u>
65	<i>But <u>BBC defence correspondent Jonathan Beale, who is in the area, says it will be hard to dislodge the Russian forces in the region and that there are believed to be about 30,000 more troops just over the border</u> (BBCN, URL).</i>	Однак <u>військовий кореспондент ВВС Джонатан Біл</u> , який перебуває в цьому районі, каже, що буде важко витіснити російські війська з регіону, і що, за деякими оцінками, одразу за кордоном перебуває ще близько 30 000 військових.
66	<i>Members of Ukraine's 72nd Brigade Anti-air unit stand on the back of a <u>ZU-23 anti-aircraft autocannon</u> while using binoculars to search for incoming Russian drones at a frontline position near Marinka, Ukraine (AIJ, URL).</i>	На передовій позиції поблизу Мар'їнки, Україна, члени зенітного підрозділу 72-ї бригади стоять на задній частині <u>зенітної гармати ЗУ-23</u> і спостерігають у бінокль за російськими безпілотниками, що наближаються.
67	<i>Members of Ukraine's 72nd Brigade Anti-air unit stand on the back of a ZU-23 anti-aircraft autocannon while using <u>binoculars</u> to search for incoming Russian drones at a frontline position near Marinka, Ukraine (AIJ, URL).</i>	На передовій позиції поблизу Мар'їнки, Україна, члени зенітного підрозділу 72-ї бригади стоять на задній частині зенітної гармати ЗУ-23 і спостерігають у <u>бінокль</u> за російськими безпілотниками, що наближаються.
68	<i>Members of Ukraine's 72nd Brigade</i>	<u>На передовій позиції</u> поблизу

	<i>Anti-air unit stand on the back of a ZU-23 anti-aircraft autocannon while using binoculars to search for incoming Russian drones at a <u>frontline position</u> near Marinka, Ukraine (AIJ, URL).</i>	Мар'їнки, Україна, члени зенітного підрозділу 72-ї бригади стоять на задній частині зенітної гармати ЗУ-23 і спостерігають у бінокль за російськими безпілотниками, що наближаються.
69	<i>The Cross of Military Merit was presented to <u>Junior Lieutenant Denys Pylypchuk</u> (OWPU, URL).</i>	Хрест бойових заслуг був вручений <u>молодшому лейтенанту Денису Пилипчуку</u> .
70	<i>The US has accused Russia of deploying chemical weapons as a “method of <u>warfare</u>” in Ukraine, in violation of international laws banning their use (BBCN, URL).</i>	США звинуватили Росію у застосуванні хімічної зброї як «методу ведення <u>війни</u> » в Україні, що є порушенням міжнародних законів, які забороняють її використання.
71	<i>Israeli fighter jets struck a rocket launcher and <u>military compounds</u> used by Hezbollah in Kounine and Khiam overnight, the military has said (AIJ, URL).</i>	Ізраїльські винищувачі завдали удару по ракетній установці і <u>військових об'єктах</u> , які використовувала «Хезболла» в Куніні і Хіамі вночі, повідомили військові.
72	<i>As we have been reporting, <u>battles</u> are still raging from the heart of Jabalia refugee camp as the Israeli military has ramped up its military bombardment in the main central neighbourhoods, killing at least within the past couple of hours 28 Palestinians, including 10 children</i>	Як ми вже повідомляли, в самому центрі табору біженців Джабалія все ще тривають <u>бої</u> , оскільки ізраїльські військові посилили військові бомбардування в головних центральних кварталах, в результаті чого за останні кілька годин загинуло щонайменше 28

	<i>and 10 women in that area (AIJ, URL).</i>	палестинців, в тому числі 10 дітей і 10 жінок в цьому районі.
73	<i>As we have been reporting, battles are still raging from the heart of Jabalia refugee camp as the Israeli <u>military</u> has ramped up its military bombardment in the main central neighbourhoods, killing at least within the past couple of hours 28 Palestinians, including 10 children and 10 women in that area (AIJ, URL).</i>	Як ми вже повідомляли, в самому центрі табору біженців Джабалія все ще тривають бої, оскільки ізраїльські <u>військові</u> посилили військові бомбардування в головних центральних кварталах, в результаті чого за останні кілька годин загинуло щонайменше 28 палестинців, в тому числі 10 дітей і 10 жінок в цьому районі.
74	<i>As we have been reporting, battles are still raging from the heart of Jabalia refugee camp as the Israeli military has ramped up its military <u>bombardment</u> in the main central neighbourhoods, killing at least within the past couple of hours 28 Palestinians, including 10 children and 10 women in that area (AIJ, URL).</i>	Як ми вже повідомляли, в самому центрі табору біженців Джабалія все ще тривають бої, оскільки ізраїльські військові посилили військові <u>бомбардування</u> в головних центральних кварталах, в результаті чого за останні кілька годин загинуло щонайменше 28 палестинців, в тому числі 10 дітей і 10 жінок в цьому районі.
75	<i>The mother of an Israeli-American man being held in Gaza has told the BBC that Israel and Hamas must urgently agree a new <u>ceasefire</u> and hostage release deal (BBCN, URL).</i>	Мати американця ізраїльського походження, якого утримують в Газі, заявила ВВС, що Ізраїль і ХАМАС повинні терміново укласти нову <u>угоду про припинення вогню</u> і звільнення заручників.
76	<i>The mother of an Israeli-American</i>	Мати американця ізраїльського

	<i>man being held in Gaza has told the BBC that Israel and Hamas must urgently agree a new ceasefire and <u>hostage release deal</u> (BBCN, URL).</i>	походження, якого утримують в Газі, заявила ВВС, що Ізраїль і ХАМАС повинні терміново укласти нову угоду про припинення вогню і звільнення <u>заручників</u> .
77	<i>Marc Owen Jones, an associate professor of Middle East studies and digital humanities at Hamad Bin Khalifa University, says Israel has used the ICJ hearing as a way to get out “dishonest talking points” on aid distribution in Gaza and to launch <u>ad hominem attacks</u> on South Africa (AIJ, URL).</i>	Марк Оуен Джонс, доцент кафедри близькосхідних досліджень і цифрових гуманітарних наук Університету Хамада Бін Халіфа, каже, що Ізраїль використав слухання в Міжнародному суді ООН як спосіб оприлюднити «нечесні тези» щодо розподілу допомоги в Газі і почати <u>атаки ad hominem</u> на Південну Африку.
78	<i>Owen Jones said he believes South Africa’s case is strong enough for the court to issue additional provisional measures in Gaza, especially given that humanitarian conditions in the <u>besieged and bombarded territory</u> have only worsened after the court’s earlier orders for Israel to facilitate better aid flow (AIJ, URL).</i>	Оуен Джонс сказав, що він вважає позицію Південної Африки достатньо сильною для того, щоб суд прийняв додаткові тимчасові заходи в Газі, особливо з огляду на те, що гуманітарні умови на <u>окупованій</u> і обстрілюваній <u>території</u> тільки погіршилися після того, як суд раніше наказав Ізраїлю сприяти поліпшенню надходження допомоги.
79	<i>Abu Azzoum said UN officials confirmed no aid has been coming in through the Rafah and Karem Abu</i>	Абу Аззум сказав, що представники ООН підтвердили, що через <u>контрольно-пропускні пункти</u>

	<i>Salem (Kerem Shalom) crossings</i> (AIJ, URL).	Рафah і Керем Абу Салем (Керем Шалом) не надходило жодної допомоги.
80	<i>“That reflects how much Israel is working to erase truth and change the facts on the ground as it continues its relentless bombardment of Rafah and the Jabalia refugee camp,” he says</i> (AIJ, URL).	«Це свідчить про те, наскільки сильно Ізраїль намагається стерти правду і змінити факти, продовжуючи безперервні бомбардування Рафаха і <u>табору біженців Джабалія</u> », - каже він.
81	<i>Battlefield dynamics have shifted a lot in the last few months, partly because Ukraine ran low on weaponry and ammunition while Congress debated authorizing more aid, according to three U.S. officials, all granted anonymity to detail sensitive internal thinking</i> (P, URL).	За останні кілька місяців <u>динаміка бойових дій</u> значно змінилася, частково через те, що в Україні закінчилося озброєння та боеприпаси, а Конгрес обговорював питання про надання ще більшої допомоги, повідомили три американські посадовці, які побажали залишитися анонімними, щоб розповісти про свої внутрішні роздуми.
82	<i>The immediate goal is to stop Ukrainian losses and help Ukraine regain momentum and turn <u>the tide</u> on the battlefield</i> (P, URL).	Наша безпосередня мета – зупинити українські втрати, допомогти Україні відновити динаміку і переломити <u>хід подій</u> на полі бою.
83	<i>The Biden administration has long maintained Kyiv will decide how the war will end, whether by pushing Russian forces back across the border or a favorable deal at <u>the bargaining</u></i>	Адміністрація Байдена тривалий час стверджувала, що Київ вирішуватиме, як закінчиться війна, чи то відтісненням російських військ назад через кордон, чи то

	<i>table</i> (P, URL).	вигідною угодою за <u>СТОЛОМ</u> <u>переговорів</u> .
84	<i>Those are being used to help Russia on what's an extraordinary crash course effort to make more <u>munitions</u>, tanks, armoured vehicles, missiles</i> (BBCN, URL).	Вони використовуються для того, щоб допомогти Росії у надзвичайно прискореному виробництві <u>боєприпасів</u> , танків, бронетехніки, ракет.
85	<i>Ukrainian President Volodymyr Zelenskyu rejected a call by French President Emmanuel Macron for a <u>truce</u> in the Ukraine-Russia war during the Summer Olympic Games in Paris</i> (P, URL).	Президент України Володимир Зеленський відкинув заклик президента Франції Еммануеля Макрона до <u>перемир'я</u> в українсько-російській війні під час літніх Олімпійських ігор у Парижі.
86	<i>The intelligence, they stressed, shows that Russian soldiers pose no immediate threat to the U.S. troops</i> (P, URL).	Вони підкреслили, що <u>розвіддані</u> свідчать про те, що російські солдати не становлять безпосередньої загрози для американських військ.
87	<i>But even small <u>hostile encounters</u> would increase the risk of a confrontation that could result in an exchange of fire</i> (P, URL).	Але навіть невеликі <u>ворожі зіткнення</u> збільшують ризик конфронтації, яка може призвести до перестрілки.
88	<i>But even small hostile encounters would increase the risk of a confrontation that could result in an <u>exchange of fire</u></i> (P, URL).	Але навіть невеликі ворожі зіткнення збільшують ризик конфронтації, яка може призвести до <u>перестрілки</u> .
89	<i>U.S. officials tried to work out a deal with the country's <u>military junta</u> that would allow them to stay in the</i>	Американські чиновники намагалися укласти угоду з <u>військовою хунтою</u> , яка дозволила б

	<i>country, pushing its leaders to agree to a roadmap that would eventually lead to a return to democratic rule (P, URL).</i>	їм залишитися в країні, підштовхуючи її лідерів погодитися на дорожню карту, яка зрештою призвела б до повернення до демократичного правління.
90	<i>The chief of staff for Mali’s interim president, Oumar Traore, and three others have been killed in <u>an ambush</u>, the government said on Thursday (AIJ, URL).</i>	Керівник апарату тимчасового президента Малі Умар Траоре і ще троє людей загинули у <u>засідці</u> , повідомив уряд у четвер.
91	<i>The bold <u>counterattack</u> helped persuade Western countries that Ukraine could defeat Russia on the battlefield and merited military support (P, URL).</i>	Сміливий <u>контрнаступ</u> допоміг переконати західні країни, що Україна може перемогти Росію на полі бою і заслуговує на військову підтримку.
92	<i>The controversy in response to the death of <u>Master Sergeant Joshua L Wheeler</u> in Iraq, the first American to die in “Operation: Inherent Resolve” against the Islamic State of Iraq and the Levant (ISIL), highlights the paradox of how Washington sees the fight as important enough to kill for but not to die for (AIJ, URL).</i>	Суперечки у відповідь на смерть <u>майстра-сержанта</u> Джошуа Л. Вілера в Іраку, першого американця, який загинув в ході операції «Непохитна рішучість» проти Ісламської держави Іраку і Леванту (ІДІЛ): Непохитна рішучість проти Ісламської держави Іраку та Леванту (ІДІЛ), підкреслює парадокс того, що Вашингтон вважає цю боротьбу достатньо важливою, щоб вбивати за неї, але не вмирати за неї.
93	<i>A ship would raise a flag other than its</i>	Корабель підняв би прапор

	<i>battle <u>ensign</u> in order to draw an enemy ship nearer (AIJ, URL).</i>	відмінний від свого <u>бойового стягу</u> (<u>енсіну</u>), щоб привернути увагу ворожого корабля.
94	<i>Israel kills Hezbollah <u>field commander</u> in Lebanon strike (AIJ, URL).</i>	Ізраїль вбив <u>польового командира</u> «Хезболли» в результаті удару по Лівану.
95	<i>The move to resurrect <u>warrant officers</u> in the Air Force came amid a greater push to prepare for a possible conflict with China, Wagner said (AIJ, URL).</i>	За словами Вагнера, рішення про відновлення посади <u>урент-офіцера</u> у ВПС було прийнято на тлі посилення підготовки до можливого конфлікту з Китаєм.
96	<i><u>Captain Busi</u> is responsible not just for the lives of her subordinates – search-and-rescue engineers whose specialized training and tools help infantry troops enter damaged and booby-trapped buildings at risk of collapse – but also for the wounded soldiers they help evacuate from the battlefield (NYT, URL).</i>	<u>Кептейн Бусі</u> відповідає не лише за життя своїх підлеглих – інженерів – рятувальників, чия спеціальна підготовка та інструменти допомагають піхотним військам проникати в пошкоджені та заміновані будівлі, що знаходяться під загрозою обвалу, - але й за поранених солдатів, яких вони допомагають евакуювати з поля бою.
97	If the decision is approved at a gathering of EU finance ministers next Tuesday, the interest – worth up to €3bn (£2.5bn) per year – will be used to buy <u>weapons</u> for Ukraine (BBCN, URL).	Якщо рішення буде схвалено на засіданні міністрів фінансів ЄС наступного вівторка, відсотки – на суму до 3 млрд євро (2,5 млрд фунтів стерлінгів) на рік – будуть використані на закупівлю <u>зброї</u> для України.

98	<i>Today, it just makes these troops' job of digging new <u>defences</u> more difficult</i> (BBCN, URL).	Сьогодні це лише ускладнює роботу цих військ з риття нових <u>оборонних споруд</u> .
99	<i>"My men have become professionals after fighting for so long", says their commander with <u>the call sign "Chyzh"</u>, proudly</i> (BBCN, URL).	«Мої люди стали професіоналами, воюючи так довго», - з гордістю говорить їхній командир на <u>позивний «Чиж»</u> .
100	<i>He points to their mobile rocket launcher under <u>camouflage netting</u></i> (BBCN, URL).	Він вказує на їхню пересувну ракетну установку під <u>маскувальною сіткою</u> .

RESUME

This master's thesis examines the structural-semantic and stylistic features of military terminology in modern English-language mass media discourse and the methods of its translation into Ukrainian. The growing prominence of military terminology, especially in light of recent global events, such as the war in Ukraine, underscores the need for its accurate translation. Military terms, which were once confined to specialized contexts like the military or academia, have now permeated everyday communication, particularly in mass media and social networks.

The primary goal of this thesis is to identify the structural-semantic characteristics of military terminology in English-language mass media discourse and to develop appropriate translation methods for rendering this terminology in Ukrainian.

The thesis focuses on military terminology extracted from contemporary English-language mass media, including news outlets, expert analyses, and social media. A total of 100 military terms were analyzed from diverse sources to capture a broad representation of the language used in military-technical discourse.

The thesis is divided into three chapters, each addressing different aspects of military terminology and its translation.

Chapter 1 Theoretical Principles of Studying Military Terminology in Linguistics and Translation Studies provides a theoretical overview of terminology, including its definition, functions, and the distinctive characteristics of military terms. It emphasizes the importance of accurate military terminology for professional communication and its growing presence in non-specialized discourse.

Chapter 2 Semantics and Structure of English Military Terminology in Modern Mass Media Discourse categorizes military terms based on their thematic fields, such as military operations, weapons, ranks, and equipment. This chapter also explores the structural complexity of military terms, ranging from single-component terms to multi-component phrases, and discusses the methods used to translate them.

Chapter 3 Reproduction of Military Terminology into Ukrainian focuses on the translation strategies employed to render military terminology into Ukrainian.

It analyzes the effectiveness of equivalence-based translations, lexical transformations, and grammatical adjustments. The chapter also addresses the necessity of employing multiple translation techniques to accurately reflect the semantic and structural intricacies of military terms.

The analysis allowed to reveal that military terminology in English-language discourse is highly specialized, with terms often derived from general language through processes such as affixation, compounding, and abbreviation. The translation of military terms requires both linguistic and technical knowledge, particularly when dealing with complex multi-component terms. Equivalence is the most widely used method for translating one-component and some two-component terms, especially when the terms have established equivalents in Ukrainian. However, for more complex terms, translation often requires a combination of techniques such as calque, transposition, and descriptive translation. The semantic complexity of military terms frequently necessitates lexical-semantic transformations, including specification, generalization, and modulation, to maintain the original meaning and context in Ukrainian. That is why translators must apply a holistic approach that incorporates both linguistic analysis and contextual interpretation to ensure the accuracy and consistency of military terminology in translation.

This research contributes to the development of translation theory, particularly in the field of specialized language translation, by offering a detailed analysis of military terminology and the methods used to translate it. The findings underline the need for precise and context-sensitive translation practices to ensure effective communication in military and technical fields. Additionally, the study enriches both theoretical and practical aspects of translation studies by providing insights into the challenges of translating military-technical discourse in a contemporary global context.

The practical significance of the research lies in its potential application for translators working with military-technical documents, as well as those involved in media translation, where the accurate representation of military terms is crucial for public understanding and international collaboration.

This master's thesis has:

Pages: 69;

List of references: 80;

List of illustrated materials: 33;

Appendix: 104.

